

Lisa 1. Vägivalda vähendamise arengukava rakendusplaan täitmine 2010-2014. aastal			
EESMÄRK: LASTE VASTU TOIMEPANDUD VÄGIVALDA VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE			3 083 373,60 €
1. meede: Kooliõppimise toetamine			1 075 359,20 €
1.1. "Turvalise kooli" programmi täitmine ja elluviimine			1 046 859,20 €
Indikaator ja vastutaja	Täitmise koordineering	Tulemus, tähta, aeg	Resurss
1.1.1. Programm on läbi viidud ja vastavalt tegevuskavale ellu viidud. Vastutaja: HTM	Täidetud	Haridus- ja teadusministri poolt 26.05.2009. a kinnitatud turvalise kooli programmi viidi ellu aastatel 2009-2011 kuuks valdkonnas: kooliõppimise ennetamine, tuleohutus, liiklusohutus, tervisekaitse, koolikohustuse täitmine, meediakasutus. 01.09.2010. a jõustunud uus PGS ja 2011. a vastu võetud uued põhi- ja gümnaasiumi riiklikud õppekavad käsitlevad senisest täpsemalt turvalise koolikeskkonna tagamise teematikat. Kooliturvalisuse teemal keskenduti aastatel 2010-2012 ennekõike koolide valmisoleku suurendamisele, kuidas kriisilokord enneta ja neis toime tulla. Selleks viidi Rocca al Mare kooli eestvedamisel läbi projekt "Kriisilokordas tegevõnne plaani koostamine juhendamise ja nõudisplaanide koostamine koolidele ja lasteadeadele", mille raames valmis juhendamisele paketi hädaloorkorra plaani koostamiseks (vt täpsemalt tegevus 1.1.5). Lisaks koostati koolidele juhendamisele PGS-i kooliturvalisuse sätete rakendamiseks ja PPA koostas koolidele soovitusel vägivalduhutamite ennetamiseks, vt https://www.hm.ee/sites/default/files/poitsel_sovitusel_koolidele.pdf.	2012: 270 037 2013: 166 752
1.1.2. Programm perioodiks 2012-2014 on välja töötatud. 2013. a muudeti indikaatori sõnastust. Tegevuskava on 2013. aastast seotud uue elukestva õppe strateegiaga. Vastutaja: HTM	Täidetud	2011. aastal HTM uut kooliturvalisuse programmi aastateks 2012-2014 ei koostanud ja otsustas 2013. aastal seda teemat käsitleda Eesti elukestva õppe strateegias 2020 (VV kinnitas 13.02.2014) ja selle ulatidusprogrammi meetme „Õpikaitse rakendamist toetavate koostöövormide loomine ja toetamine“ all (haridus- ja teadusminister kinnitas 8.04.2015). Alates 2012. aastast lisati kooliõppimise vähendamiseks eraldi alategevused (1.1.3-1.1.7) VVA rakendusplaanis.	HTM tegevuskulud
1.1.3. Õppekeskkonna turvalisust koolieetikes lasteasutustes ja kutse-õppeasutustes käsitlev eelnõu on VV-sse esitatud. Vastutaja: HTM	Täidetud	Sotsiaalministri 24.09.2010. a määrusega nr 61 kinnitati „Tervisekaitsenõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale“, mis sätestab mh lasteasutuses ohutu ja turvalise füüsilise ja psühhosotsiaalse keskkonna loomise ja õppekeskkonna riskialnalusi koostamise nõude (rakendus alates 2012. aastast). Kooli kohustus tagada õppijate koolis viibimise ajal nende vaimne ja füüsiline turvalisus kajastub ka uues, 01.09.2013. a jõustunud kutseõppeasutuste seaduses.	HTM tegevuskulud
1.1.4. Riiklik väärtusarenduse programm on ellu viidud. Vastutaja: HTM	Täidetud	Riiklik programm "Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009-2011" kinnitati haridus- ja teadusministri poolt 2.03.2009. a. Programmi tegevuste korraldamise eest vastutas TU Etikakeskus. Programm panustas kooliturvalisuse tagamise järgmise tegevuse kaudu: väärtuskasvatuse koolitajate ja nõustajate koolitus; väärtusmuingu meetodika väljatöötamine koolidele; raamatute ja meetodiliste materjalide väljatöötamine ning tutvustamine; temaatilist seminaride läbiviimine koolieetikes lasteasutustele ja koolidele; eetikaveebi ajakohastamine vastavalt koolide ja lasteadeade vajadustele; teemakohaste konverentside läbiviimine. Vt täpsemalt http://www.eetika.ee/et/vaartusarendus-0.	Kulud ei kajastu VESis.
1.1.5. ESF projekt "Kriisilokordas tegevõnne plaani juhendamise ja nõudisplaanide koostamine koolidele ja lasteadeadele" on ellu viidud. Vastutaja: HTM	Täidetud	2012. aastal lõppes ESF vahenditest toetatud Rocca al Mare kooli juhitud projekt "Kriisilokordas tegevõnne plaani juhendamise ja nõudisplaanide koostamine koolidele ja lasteadeadele". Projekti tulemused: 1. Koolieetikes lasteasutuste ja koolide õpetajatele koostati käsiraamat „Olla olemas“ ja jagati tasuta kõikidele lasteadeadele ja koolidele. 2. Koolieetikes lasteasutuste ja koolidele koostati juhendamisele hädaloorkorra lahendamise plaanide koostamiseks ning õppekavade korraldamiseks, mis on tasuta kättesaadavad kõikidele koolidele ja koolieetikes lasteasutustele EHS infosteemis. Juhiste pakett koosneb järgmistest osadest: „Kooli hädaloorkorra plaani koostamise juhend“, „Lasteaia hädaloorkorra plaani koostamise juhend“, „Hädaloorkorra lahendamise plaan: kooli kriisimeeskonna ülesanded hädaloorkorra“, „Hädaloorkorra lahendamise plaan: lasteala kriisimeeskonna ülesanded hädaloorkorra“, „Hädaloorkorra lahendamise plaan: õpetajate ja teiste koolitöötajate ülesanded hädaloorkorra“, „Lasteaia hädaloorkorra lahendamise plaan: õpetajate ja teiste lasteala töötajate ülesanded hädaloorkorra“, „Kooli hädaloorkorra lahendamise plaan: turvalisus õppekavadele ja kooli/laste/väijärgijatele“, „Lasteaia hädaloorkorra lahendamise plaan: turvalisus õppekavadele ja kooli/laste/väijärgijatele“. 3. Koostati õppefilm tulekahju, äkkrünnaku ja küberkasutuse teemad õpilastega käsitlemiseks. Film on jagatud tasuta kõikidele koolidele. 4. 2010. aastal viidi läbi avatud pirkondlik seminarid koolide riiklikul korraldusel teema teadvustamiseks ning anti juhised kriisimeeskonna loomiseks ja äkkrünnaku korral tegevuseks. 5. 2011. aasta kevadel viidi üle eestilised pirkondlikud seminarid valminud materjalide tutvustamiseks. 6. 2012. aastal viidi läbi ühepäevased koolitused üle Eesti, et pakkuda tuge hädaloorkorra lahendamise plaani koostamist juhivatele töötajatele. Koolitused olid osalejatele tasuta.	Kulud kajastuvad tegevuse 1.1.1 all.
1.1.6. 2012./2013. õa riikliku järelevalve raames on kontrollitud PGS-iga sätestatud turvalise õppekeskkonna tagamise meetmete rakendamist ja hädaloorkorra lahendamise plaanide olemasolu üldhariduskoolides. Vastutaja: HTM	Täidetud	Üldhariduse välishindamise üheks teemaks 2012/2013. õppeaastal oli õpilase arengu toetamine, sh laste turvaline koolikeskkond. Temaatilise riikliku järelevalve käigus selgitati laste turvalisuse valdkonnaga seonduvalt välja, kas ja kuidas kajastuvad lasteasutuste tegevõnne aluseks olevates dokumentides lapse turvalise kasvukeskkonna ja arengu toetamisega seonduvad eesmärgid ning milliseid tegevusi tehakse seadud eesmärkide elluviimiseks reaalselt kohapeal. Hindamise tulemused on avaldatud haridusinfoportaalil välishindamise 2012/2013 õa ülevaates, vt: https://www.hm.ee/et/välishindamine.	HTM tegevuskulud
1.1.7. Koolide ja lasteadeade kiusamisvastaste ja lepituse põhinevate sekkumisprogrammide arendamist on toetatud. Vastutaja: HTM	Täidetud osaliselt	HTM on aastatel 2010-2014 toetanud erinevate kiusamiskäitumise ennetamise suunatud programmide katsetamist, arendamist ja rakendamist. Lepituse põhinevate sekkumiste arendamist kooliõppimise vähendamiseks pole HTM toetanud ja sellelised praktikad Eestis hetkel ei rakendata. HTM on toetanud tugipõhiseid liikumisi TORE, Lastekaitse Liidu programme Koolirahu, Kiusamisest vaba lasteade ja Kiusamisest vaba kool ning SA Kiusamis Vastu Kiva pilootprojekti läbiviimist. Kiva pilootprojekti läbiviimist on toetanud ka SIM vastavalt SIM ja HTM 22.08.2013 sõlmitud koostööleppel (SIM: 37515) ja JuM vastavalt JuM ja HTM 22.10.2014 sõlmitud koostööleppel. EMP vahenditest sai MTÜ Lastekaitse Liit 2014. a toetust projekti „Kiusamisest vaba lasteade ja kool“ elluviimiseks; projekti kogumaksumus on 481 836,20 eurot, sellest toetuse määr on 87,10 % ehk 419 666,20 eurot.	2013: 15719 (SIM), 15000 (HTM) 2014: 481836,20 (EMP vahendit), 6000 (JuM), 37 515 (SIM), 54000 (HTM)
1.2. Alaealiste hälbiva käitumise korrigeerimine läbiviimine			28 500,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähta, aeg
1.2.1. Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud. Vastutaja: JuM	Täidetud	Uuringu viis läbi Tartu Ülikool. Õpilaste küsitlamine toimus 2013. detsember kuni 2014. aasta veebruar. Uuringu raport valmis 2014. a märtsis, uuringu trükkis 2014. aasta mais ja uuringut tutvustavad voldikud 2014. aasta sügisel. Raport koos andmetekuga on kättesaadav siit: www.kriminaalpolitika.ee/lrsd.	2014: 28500 EUR (JuM)
1.3. Tõendus põhise ennetusprogrammi (Kiva) rakendamine Eesti koolides			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähta, aeg
1.3.1. Programm on laenuend pilootprojekti 19 kontrollgrupi koolide ning jätkunud senistes projekti pilootkoolides. Vastutaja: SA Kiusamis Vastu (HTM)	Täidetud	2013/2014. õppeaastal alustas SA Kiusamis Vastu Soomes välja töötatud tõendus põhise Kiva programmi kohandamist ja katsetamist Eestis. Esimesel aastal rakendati programmi 20 pilootkoolis ja 20 kontrollgrupi koolis (osaliselt õpilasküsitluse). 2014/2015. õppeaastal algas Kiva programmi tegevus kogu 31 Kiva kooli. Pilootaasta järel otsustati Kiva programmi laiendada edaspidi kaheetapiliselt: esimesel õppeaastal viiakse läbi ettevalmistavad tegevused, mh juhtkondade infopäev, koolipersonali ettevalmistus ja Kiva-meeskondade koolitamise; teisel õppeaastal viiakse programm koolis ellu ning 1.-6. klassi õpilased saavad osa Kiva-tundidest, läbi viiakse õpilasküsitlusi jne. Tõendus põhise kiusamiskäitumist vähendavate ennetusprogrammide elluviimine on ette nähtud ka VESis 2015-2020.	SA Kiusamis Vastu kulud; HTM, SIM, JuM kulud kajastuvad 1.1.7 kulude all.
1.4. Uuring kiusamisest lasteadeades ja praktikatest kiusamise ennetamiseks			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähta, aeg
1.4.1. Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud. Vastutaja: JuM	Täitmata	JuM 2014. a tööplaanis muudeti ja algset plaanitud uuringut ei viidud läbi põhjusel, et samu küsimusi plaaniti uurida MTÜ Lastekaitse Liidu ja Tallinna Ülikooli koostöös EMP toetustest toetatud projekti "Kiusamisest vaba lasteade ja kool" raames.	Resurss
2. meede: Lasteasutustes vägivalda toetamine			0,00 €
2.1. Hoolekandeaastustes ja õpilaskoduga koolides viibivate laste vägivaldaprobleemide analüüsimine			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähta, aeg
2.1.1. Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud. Vastutaja: SoM, HTM	Täitmata	SoM korraldas uuringu läbiviimiseks 2014. aastal hanke, ent hanke kukkus läbi, kuna ühtegi pakumust ei esitatud. HTM uuringut ei kavandanud.	SoM tegevuskulud
2.2. Juhendamisele koostamine laste hoolekandeaastustes ja õpilaskoduga koolide töötajatele.			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähta, aeg
2.2.1. Juhendamisele koostamine	Täitmata. Tegevus planeeritud VESis.	SoM-i on kavandatud juhendamisele koostada 2015. aastal. Õpilaskodude osas pole HTM tegevuse jätkamist VESis ega eOsis kavandatud.	SoM, HTM tegevuskulud
2.2.2. Juhendi rakendamiseks on töötajad koolitatud. Vastutaja: SoM, HTM	Täitmata. Planeeritud VESis; Tegevus planeeritud VESis.	Seotud tegevuse 2.1.1 ja 2.2.1 mitte täitmisega. SoM plaanib juhendi valimisel koolitada laste hoolekandeaastuste töötajaid 2015. aastal.	SoM, HTM tegevuskulud
2.3. Vägivalda ennetus- ja sekkumisprogrammide läbiviimine laste hoolekandeaastustes ja õpilaskoduga koolides			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähta, aeg
2.3.1. Programmi on rakendatud vähemalt 4 laste hoolekandeaastustes ja 4 õpilaskoduga koolis. Vastutaja: SoM, HTM	Täitmata. Tegevus osaliselt planeeritud VESis.	Seotud tegevuse 2.1. ja 2.2 mitte täitmisega.	SoM, HTM tegevuskulud
3. meede: Laste kaitse interneti vahendusel toimepandud vägivalda eest			862 625,23 €
3.1. Internetiturvalisuse programmi elluviimine			862 625,23 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähta, aeg
3.1.1. Teavitustegevused lastele, vanematele jt on läbi viidud ning igal aastal korraldatud internetiturvalisuse päevara teadus üritused. Vastutaja: MTÜ Lastekaitse Liit, HTSA (aastani 2012 Tiigihõibe SA), MTÜ Eesti Abikeskused, PPA	Täidetud	Projekti „Targalt internetis – EE SIC“ raames viidi läbi järgmised tegevused: 1) tegevus noortepaneel, keda koostati mh interneti ja digitaalse kommunikatsioonivahendite turvalise ja mõistliku kasutamise teema kohta edastamiseks õpilastele ja lapsevanematele; 2) tähtsasti Turvalise Interneti päeva aastatel 2011-2014 (2011. a konverents „See on rohkem kui mäng, see on Sinu elu!“), 250 osavõtjat, 2012. a perepäev „Targalt internetis“, 2013. a konverents „Respekt - Suhtle mõistlikult ka internetis“, 350 osavõtjat, 2014. a konverents „Nutikalt netis. Hoia iseenast ja oma raha“, 400 osavõtjat; 3) koostati kokku üle 350 info-, õppe- ja teavitusmaterjali, mis on leitavad projekti veebilehel www.targaltinternetis.ee; 4) korraldati interaktiivsed võistlusmänge kooliõpilastele; 5) korraldati 8 teavituskampaaniat (nt „Logisid välja?“ millest sai osa ca 300 000 inimest, „Tunne oma netisõpra“, „Netinipid“ jm); 6) korraldati projekti teavitustöö keskuse (HTSA Innovatsioonikeskus) koordineerimise ja juhtimisel koolitõrjuse (interaktiivsed loengud, töötöid, kokku 586 töötuba, milles osales 41 687 last ja noort, 4303 õpetajat ja koolitajat ning 2042 lapsevanemat; 7) PPA veebikonverentsid viidi läbi töötubasid ja loenguid; 8) igal aastal on osaletud kahel Infosafe võrgustiku koostöösseminaril; Infosafe võrgustiku ühendab Euroopa 31 riigi teavituskeskusi, projekti Targalt internetis loodud teavitusmaterjale on esitatud Infosafe võrgustike ning need on üle Euroopa kättesaadavad Infosafe veebilehel www.safernetnet.org kaudu; 9) Lastehoiu telefon 116 111 on pakunud nõustamist lastele, lapsevanematele ja spetsialistidele interneti ja digitaalsete kommunikatsioonivahendite kasutamisel ettevalmistatud ja muude korral; alates jaanuarist 2015 toimib ka lastehoiu nitrakendusi; 10) vihjelinili www.vihjelinili.ee veebivormi kaudu saabunud teated veebilehetele, mis sisalduvad laste seksuaalset ärakasutamist esitavat materjalil on õigeaegselt käeldud, info illegaalse süüa veebilehetele on edastatud PPA kontaktiksile ja INHOPE andmebaasi kaudu vastava riigi vihjelinile. Vihjelinili töötajad on osalenud INHOPE võrgustiku (ühendab hetkel 51 vihjelinili 47 riigist) kohtumisel ning koolituse, kus on antud teadest viihjelinile tegevustest, olukorras Eestis ning teiste riikide vihjeliniledega on vahetatud häid praktikaid laste seksuaalset enesemäärämise õigust rikkuvate materjalil leviku tõkestamiseks internetis ja digitaalsete kommunikatsioonivahendusel.	Projekti viidi ellu kahes etapis: 1) Targalt internetis I (2010–2012 juulil) kogumaksumus 442 200, millest 75% e 316 630 Euroopa Komisjoni toetus; 2) Targalt Internetis II (2012 juulil – 2014) kogumaksumus 513 234, millest 75% e 459 910 Euroopa Komisjoni toetus. Projekti kogumaksumus kahe etapi kohta 1055434 EUR, millest 75 % e 765400 EUR on Euroopa komisjoni toetus. Projekti I ja II eelarve jaotus aastate kaupa - 2010: 60480; 2011: 194473; 2012: 119237; 2013: 228435; 2014: 260000.

3.1.2. Telefonipõhine nõustamisvõimalus on noortele (helpline) loodud. Vastutaja: SoM	Täidetud	2010. a lõpus arendati välja ning 01.03.2011 käivitus esialgu telefonipõhine, hiljem ka online pöördumise võimalusega 24/7 kättesaadav nõustamislinn lastele ja noortele, lapsevanematele ning teistele asjaajajatele siltgruppidele – lasteabi infotelefon 116 111. Telefonilini kaudu on pakutud senisest tihusamam infot ja teadust abiteenustes internetivahendite kaudu. Nõustamist pakutakse mh järgmistel teemadel: kuidas arvutisõltuvus ära tunda, kuidas piirata lapse arvutikasutamist, kuidas käituda arvutisõltuvuse korral, identiteetivahetus interneti sotsiaalvõrgustiku kontodest, laste ja vanemate ebavõrdne kompetents interneti kasutamisel, soovitatud reeglid, kuidas laps võib interneti kasutada, seksiga seotud ettepanekud internetis, soovitud käitumise eemaldamiseks jne. Ca 6% sissetulevatest künnest on seotud eelpool loetletud teemadega.	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)
3.1.3. Veebipõhine teavitusslinn ebasesadusliku sisuga veebilehtedest politsei teavitamiseks (hotline) on loodud. Vastutaja: LKL	Täidetud	2010. a loodi vihjelini veebikeskond www.vihjelini.ee, mis alates jaanuarist 2011 võimaldab Internetikasutajal anda teada veebikeskonnadest, mis sisaldavad ebasesaduslikku, eelkõige laste seksuaalset ärakasutamist esitavat materjali. Novembris 2012 võeti Eesti vihjelini INHOPE võrgustiku täiendiks.	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)
3.1.4. Loodud on noortefoorum, et suurendada noorte osalust internetisidena seotud diskussioonides. Vastutaja: LKL	Täidetud	Aastatel 2010-2014 korraldati projekti „Targalt Internetis – EE SIC“ raames noorteseminare, kus osalesid õpilased lühihariduskoolides Eesti eri paigust. Noortepaneel seminaridel koollit noori, kuidas viia interneti turvalise kasutamise alaseid õpitulemusi läbi ka noorematele õpilastele. Noortepaneel tegevusi korraldab PPA (Keskriminaalpolitsei) koostöös MTÜ Lastekaitse Liiduga.	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)
3.1.5. Noortepaneel raames on seminarikohtumised ellu viidud. Vastutaja: LKL	Täidetud	2011. aastal viidi läbi 5 noortepaneeli seminarikohtumist.	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)
3.1.6. Uus internetiturvalisuse programm perioodiks 2012-2014 on välja töötatud. Vastutaja: LKL jt partnerid	Täidetud	Internetiturvalisuse programmi esimene periood lõppes 2012. aasta suvel, programmi jätkamiseks koostati taotlus programmi jätkamiseks aastani 2014.	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)
3.1.7. Programmitegevused uuel perioodil on ellu viidud. Vastutaja: LKL, Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus Innovatsioonikeskus, MTÜ Eesti Abikeskused, PPA	Täidetud	Projekti „Targalt internetis SIC EE II“ raames viidi ellu teavitus- ja koolitustegevusi (vastutav tähtselt HITSA Innovatsioonikeskus koostöös MTÜ-dega Lastekaitse Liit ja Eesti Abikeskused ning Politsei- ja Piirivalveteamiga. Toimusid interaktiivsed loengud, töötubad, loodi ning laeti üles õppe- ja teavitustmaterjale, korraldati võistlusmänge, korraldati noortelaagreid koolides ja lasteaedades üle Eesti, kus osalesid lapsed/õpilased, lapsevanemad, õpetajad. Lisaks töötati välja ning viidi läbi e-kursus õpetajatele. Samuti loodi projekti raames targalt internetis veebileht, mida on külastatud sadu tuhandeid kordi. Iga-aastasel tähtsust Turvalise Interneti päeva, sh 2014 aastal „Nõutikult netis: koha loomine ja oma raha“ konverentsiga, millel osalesid said infot ja teadmisi mobiilse interneti ja digitaalsete kommunikatsioonivahendite turvaliseks ja positiivseks kasutamiseks. Õpetajad said teadmisi, kuidas teematikalt tulemuslikumalt ainetundides käsitleda, lapsevanemad said teadmisi, kuidas toetada oma lapse oskustiku ja turvalist interneti ja mobiilsete kommunikatsioonivahendite kasutamist. Iga-aastasel toimusid erinevad teavituskampaaniad internetiturvalisuse teemadel. Interneti teel laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ilmus trükitena raamat „Kaitse mind kõige eest!“ (550 ekst.). Raamat annab teavet lastega ja laste heaks töötavatele spetsialistidele interneti ja digimeedia osast laste seksuaalse ärakasutamises. Raamat on kättesaadav ka projekti veebilehel http://www.targaltinternetis.ee/artiklid/trukised/ ja vihjelini veebilehel http://vihjelini.targaltinternetis.ee/trukised-artiklid-uringud-etekanded/. Teavet trükitud ja teematikalt on antud lastega töötavatele spetsialistidele seminaride ja asutuste infopäevade kaudu (4). lasteabi telefoni 116 111 raames pakuti abiilini tegevust. Abitelefoni on pakunud nõustamist lastele, vanematele ja teistele asjaajajatele siltgruppidele interneti turvalise kasutamise küsimustes. Sihtrühmade teavitamiseks abi ja nõu saamise võimalustest viidi läbi tänavu- ja meediakampaaniad. Lisaks on projekt koodanud internetiturvalisuse teemat eksperte Nõuandva kogu regulaarsete koosolekute kaudu. Euroopa Komisjonile esitati juulis vaheaasta projekti tegevustest perioodi juuni 2013-mai 2014. . Avalikust on järjepidevalt teavitatud projekti tegevustest, sh projekti tegevustööd ning vihjelini ja abiilini tegevustest presinteede, artiklite ja intervjuude kaudu. Projekti veebilehel on kättesaadavad siltgruppidele ja laiemale avalikkusele päevakajaline info projekti tegevustest 16 uudisloa ja uudiskirja kaudu. Kulutus 2014. aastal kokku ca 260 000 eurot, millest 75% (195 000) Euroopa Komisjoni programm Safer Internet ja 25% e (65 000) 28 751 HITSA, 29 919 SoM/LKL, 7 500 Eesti Abikeskused, 3 900 PPA.	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)
4. meede: Laste parem kaitse seksuaalrühmituste eest			79 222,11 €
4.1. Lastega töötamisega seotud piirangute õigusliku regulatsiooni korraldamine			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähta, aeg
4.1.1. Piirangute laiendamist käsitlev eelnõu on VV-sse esitatud. Vastutaja: JuM, SoM, HTM	Täidetud	Lapsega töötava isikuna töötamise piirangud on terviklikult reguleeritud uude lastekaitse seaduses (§ 20).	Resurss
4.2. Lastega töötamisega seotud piirangute täitmise jälgimine ja nende kasuteguri hindamine			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Resurss
4.2.1. Ühiring on läbi viidud. Vastutaja: JuM	Täidetud	Analüüsi raames tõusetunud küsimusi arutati 2011. aastal Kuriteoennetus Nõukogus ja lastekaitse seaduse väljatöötamise seminari ning kasutati sindinena uue lastekaitse seaduse koostamisel.	Asjaomaste asutuste tegevuskulud
4.3. Ravisüsteemi loomine täiskasvanud ja allaaastaste seksuaalrühmitajatele			67 986,11 €
Indikaator ja vastutaja			Resurss
4.3.1. Ravijuhise koostatud ja kinnitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud	2010. aastal tellis SoM ESF toel erialaspetsialistid seksuaalrühmitajate ravijuhise, mis valmis 2011. a I kvartalis ja avalikustati nii SoM kui Riigikantselei veebilehel: https://riigikantselei.ee/sites/default/files/content-editors/TOF/TOF_uringud/101_ravijuhise_seksuaalrühmitajate_menetlemise.pdf	2010: 600 (ESF toetus, SoM); 2011: 19173 (SoM)
4.3.2. Ravi võimaldab eelnõu VV-sse esitatud. Vastutaja: JuM	Täidetud	Seksuaalrühmitajate kompleksravi käsitlev KarSi muutmise eelnõu esitati VV-sse 2011. aastal. Riigikogu võttis seaduse eelnõu 176 SE I menetluses 07.02.2012, 01.01.2013 jõustus karistusseadustikus seksuaalrühmitajate kompleksravi puudutavad sätted ning ravi kohaldamist korraldab määrus jõustus 01.06.2013.	JuM tegevuskulud
4.3.3. Vanglasüsteemi seksuaalrühmitajate rehabilitatsiooniprogrammi kättesaadavus tagatud. Vastutaja: JuM	Täidetud	Alates 2011 kannavad seksuaalrühmitajad vanglakaristust Tartu vanglas, kus on nendega töötamiseks spetsialiseerunud ametnikud (sh sotsiaaltöötaja, psühholoog, psühhiaater, 2 kontaktisik, valvur, julgeolekutöötaja, kriminaalhooldaja). Seksuaalrühmitajate kohtlemisele ja grupipõhise rehabilitatsiooniprogrammi taaskoolituse viis läbi Soome ekspert 2011 ja augustis 2012. a toodi Eestisse teine seksuaalrühmitajatele suunatud programm „Uus suund“, mida saab rakendada nii rühma- kui ka individuaalse sekumiseena. Seega alates 2012. aastast on seksuaalrühmitajate rehabilitatsiooniprogrammi tagatud kõigile kinnipeetavatele, kellel on vastav sekumise järele vajadus. Aastatel 2011-2014 suunati seksuaalrühmitajate rehabilitatsiooniprogrammidesse 110 süüdiõistetut. Tartu vanglas paiknevad seksuaalrühmitajad osalevad lisaks Uus Suuna programmile ka teistes sekumiprogrammides.	ESF rahastus 30 268; JuM ja vangla tegevuskulud; SoM osamõistus 600; 2011: 7700 (JuM)
4.3.4. Erialspetsialistid on ravi kohaldamiseks koolitatud. Vastutaja: JuM	Täidetud osaliselt	2010. a viidi ESF toel üle erialaspetsialistide lõhjalised koolitused õppeviisidele näol: tutvuti Taani, Inglismaa, Norra, Soome ja Rootsi praktikaga ning osaleti rahvusvahelisel seksuaalrühmitajate raviasotsiatsiooni (IATSO) konverentsil. 2011. aastal said vanglasüsteemi spetsialistid lühikoolituse seksuaalrühmitajate kohtlemise ja seksuaalrühmitajate rehabilitatsioon, kinnipeetavate vahelise seksuaalse ärakasutamise ennetamise) ja tutvusid välismaised kasutatavate praktikatega. 2012. aastal viis Tartu Laste Tugikeskus Põhjalaamade Ministrite Nõukogu poolt rahastatud projekti „Mundi kaks poolt“ raames läbi koolitusi lastega töötavate spetsialistidele (600ks noorte seksuaalrühmitajate (16 tundi), koostöös Taani ja Soome koolitajatega). Vanglateenistuse ametnike koolitati 2012. aastal läbi vaima rehabilitatsiooniprogrammi „Uus Suund“. Jaanuaris toimus õppeviisi Soome. 2013. aastal said erialaspetsialistid ravi kohaldamiseks koolitatud. 2014.aastal osales 3 justitsisüsteemi ametnikku IATSO konverentsil Portos.	JuM tegevuskulud; 2010: 30268,11 (JuM, PPA, SoM, RP ja välisvahendid); 2012: 10245 (JuM) ja vangla tegevuskulud)
4.4. Tõhusama järelevalvesüsteemi loomine seksuaalrühmitajate üle			11 236,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähta, aeg
4.4.1. Seksuaalrühmitajate erisusi arvestav riskihindamise instrument on vanglasüsteemis kasutusse võetud. Vastutaja: JuM	Täidetud	2011. aastal tutvuti vanglasüsteemi seksuaalrühmitajate erisusi arvestavate erinevate riskihindamise instrumentidega. Koolitus hindamisinstrumentide nagu Accute, Stable, Static kasutamiseks toimus 2012. a kevadel, mil koolitati välja grupp vanglaõpetajaid. Mais 2012 toimusid seksuaalrühmitajate tegelevatele ametnikele (inspektor-kontaktisikud, sotsiaaltöötaja, psühholoog ja kriminaalhooldusametnikud) koolitused Accute, Static ja Stable riskihindamise instrumentide kasutamiseks. Alates juunist 2012 kasutatakse neid instrumente süüdiõistetud seksuaalrühmitajate riskide hindamisel ja kohtlemisotsuste tegemisel. 2013. a toimus seksuaalrühmitajate riskihindamisvahendite kasutamist kinnitav koolitus. 2014. aastal läbi viidud spetsiaalselt seksuaalrühmitajatele mõeldud riskihindamise koolitust osales 20 isikut, koolitust viis läbi koolitaja Inglimaalt. Koolitusel osales ka üks isik, kes tegeleb nõude õiguskajutega.	JuM tegevuskulud; 2010: 1236,00 (JuM) tegevuskulud 1236.
4.4.2. Õiguslike regulatsioonide muutmise vajadust on hinnatud. Vastutaja: JuM	Täidetud osaliselt	VVA perioodil oli võimalik seksuaalrühmitajate puhul kohaldada karistusjärgset kinnipidamist juhul kui isikul esines kuretegelik kalduvus. Riigikohus leidis 2011. aastal, et seksuaalrühmitajate karistusjärgne kinnipidamine on põhiseadusvastane, kuna karistusseadustikust ei nähtud selgelt, millal ja kuidas karistusjärgset kinnipidamist tulnoks kohaldada. 2014-2015 jõustusid KarSi muudatused seoses karistusjärgse käitumiskontrolliga (KarSi § 87).	
5. meede: Vägivallakriitide ohvriks langenud laste abistamisvõimaluste arendamine			977 747,00 €
5.1. Abivajavast lapses teatamise kohustuse täpsustamine			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Resurss
5.1.1. Lastekaitse seaduse muutmise eelnõu on VV-sse esitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud	Riigikogu võttis uue lastekaitse seaduse vastu 19.11.2014, seadus jõustus alates 01.01.2016.	SoM tegevuskulud
5.1.2. Lastega töötavatele spetsialistidele (sh võrgustikule) on tegelemise juhend koostatud ja kinnitatud. Vastutaja: SoM	Täitmata	Plaanditud kujul täitmata. Lastekoostumus (Õiguskaitselise kantselise) koostas 2011. aastal abivajavast teatamise juhend ja andmekaitse juhendi. SoM osales nii nimetatud juhise kui ka JuM poolt välja töötatud perevigivalda-teemalise juhise koostamisel (seotud tegevusega 11.1.2), mida täiendati lapsi puudutava materjaliga. Sellest tulenevalt ei pidanud SoM otsustada koostada eraldi veebisaiteid juhendi.	
5.2. Lasteabi telefoni teenuse pakumine			977 747,00 €
Indikaator ja vastutaja			Resurss
5.2.1. Telefoniteenuse pakumiseks leping sõlmitud. Vastutaja: SoM	Täidetud. Jätkutegevused planeeritud LPAs.	2010. a lõpus viidi telefoniteenuse pakkuja leidmiseks läbi uus hange, mille tulemusena sõlmiti leping lasteabi telefoni 116111 ja kadunud laste telefoni 116000 teenuse osutamiseks aastatel 2011-2013. Lasteabi telefoni 116111 teenust pakub OÜ Arstlik Pere-nõuandja alates 01.01.2009. Kadunud laste telefon 116000 töötab sama asutuse alt alates 01.01.2011. a. 2011. a viidi läbi 3 meediakampaaniat. Alates 2011. a märtsist tegeleb lasteabi telefon ka interneti turvalisuse alast nõu pakkuva abiilini. Lasteabi telefoni teenuse pakumise leping MTÜga Eesti Abikeskused lasteabi telefoni teenuse pakumiseks sõlmiti 2011 ja kehtib kuni 2013 lõpuni. 2012. aastal toimus regulaarne teenuse arendamine. 2013. aastal kuulutati välja uus riigihange järgmiseks perioodiks. 2013. aasta lõpus alustati teavitustööd häirekeskuste töötajatele (Pästäemate, Politsei ja Piirivalveteam, Häirekeskus), kus tutvustati lasteabi ja kadunud laste telefoni teenust ning vajadust lüheda koostöö järele. Teavitustegevustega jätkati ka 2014. aastal alguses. Selle tulemusena on oluliselt tõusnud häirekeskuste töötajate teadlikkus lasteabi numbri ning lasteabi nõustajaid arvestatakse kui võrdseid koostööpartneriteid. 2014. aastal toimus lasteabi telefonitööjate mitmeid koolitusi tagamaks efektiivsemat ja professionaalsemat nõu andmist ning info edasi suunamist. 2014. aastaks planeeriti 6 koolitust, sh ka nõustajate supervisioon. 2014. aastal alustati vabatahtlike võrgustiku loomist kadunud laste telefoni 116 000 jätkuprojekti „Improving and enhancing 116 000 service delivery in Estonia“ raames. Vabatahtlike võrgustik koos vastutavate juhendajate moodustatakse suuremates maakondades (Tallinnas, Tartus, Pärnus, Narvas ja Kohtla-Järvel). Iga maakonnast valitakse vabatahtliku võrgustiku juht, kes koostab omakorda enda alla teisi sama piirkonna vabatahtlikke. Juhul, kui vastavas piirkonnas läheb laps kaduma, hakkab vabatahtlik võrgustik koostööd politseiga last otsima. 2014. aasta lõpus uues www.lasteabi.ee koduleheküljel. Koduleheküljel muutus vabatahtlike atraktiivsemaks ning kodulehele lisandus rohkem funktsioone. 2014. aasta suvel viidi läbi kampaania „Tunne oma netisõpru“, mis oli suunatud nii lastele kui lapsevanematele. Kampaania osutus edukaks, video sai ligi 45 000 vaatamist.	2010: 171 283 EUR; 2011: 184066,66 EUR; 2012: 254 396,66 EUR; 2013: 184 000 EUR; 2014: 184 000 EUR. Kokku 2010 - 2014: 977 747 EUR.
5.3. Lastega töötavatele spetsialistidele täienduskoolitusprogrammi koostamine ja rakendamine			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähta, aeg
5.3.1. Lastega töötavate erialade õppekavade analüüs on läbi viidud ja tehtud ettepanekud lasakoolituse ja täienduskoolituse täiendamiseks. Vastutaja: SoM, HTM	Täidetud osaliselt. Jätkutegevused planeeritud LPAs.	2012. aastal viidi läbi koolitused ja seminarid lastega kokkupuutuvatele spetsialistidele väärkohtlemise diagnostika alal. Lastekaitsetöötajate koostati lapse heaolu hindamishüpsis ning väärkohtlemise diagnostika juhendmaterjal. Lastega töötavate spetsialistide pidevuse tõstmiseks plaaniti lõpetanud tegevused laste ja perede arvuks 2012-2020 rakendusplaani, sh 2013. a laste ja perede töötavate spetsialistide täiendõppe koolitamine (HMN vahendil). 2013. a lastekaitsetöötajate supervisioonisüsteemi väljatöötamine ning vanemlike oskuste hindamisvahendi adapteerimine (SOM tegevuskulud ja HMN vahendid). 2013-2014. a kohaliku omavalitsuse lastekaitse tööse- ja välisvahendite metoodika ja juhendmaterjalide väljatöötamine (SOM tegevuskulud); 2013-2014. aastal heales praktikaga jagamiseks seminaride korraldamine lastekaitsetöötajatele ja lastega töötavate spetsialistidele (SOM tegevuskulud, HMN vahendid). 2014. aastal täiendõppeüsteemi väljarendamine ja koolituste programme koostamine kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötajate (SOM tegevuskulud).	
5.3.2. KOV-i lastekaitsetöötajate ja laste küsimuste töötavate sotsiaaltöötajate täienduskoolitusprogrammi lähteülesanne ja programm koostatud ning piloteeritud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt. Jätkutegevused planeeritud LPAs.	19.11.2014 a vastu võetud lastekaitse seaduse sätetest nõuded lastekaitsetöötajatele (§ 19), mille kohaselt peab lastekaitsetöötajal olema erialane ettevalmistus ja kõrgharidus ning lastekaitsetöötaja peab hiljemalt kahe aasta möödumisel alates lastekaitsetöötajana teenistusse asumisest omandama sotsiaaltöötaja kutse spetsialiseerumisega lastekaitsele. Vastavad nõuded jõustuvad alates 2020. Lastekaitsetöötajate täienduskoolituste töötubade välja ja hakkab rakendama TAL.	
5.3.3. Täienduskoolitusprogrammi on rakendatud. Vastutaja: SoM	Täitmata. Jätkutegevused planeeritud LPAs.	Täitmata. TAL on koostamas lastekaitse spetsialistidele kohustusliku täienduskoolituse-programmi, mis peaks rakenduma 2016. aastast.	
5.3.4. Spetsialistidele suunatud isakoolitused on ellu viidud Vastutaja: kodanikeühendused	Täidetud osaliselt	2012. a viidi Tartu Laste Tugikeskuses läbi lastega töötavatele spetsialistidele täienduskoolitus laste väärkohtlemise alal: Pärnus MTÜs Shalom 16h, lasteaias Poku 8h, Lõuna Politseiprefektuuris 8h, Siekatekademaal 8h, Tartu haridustöötajatele 4h. Lisaks on läbi viidud loengud Tartu Ülikoolis õpilastele ja ka 8h koolitus pererastidele.	Asjaomaste asutuste tegevuskulud, välisvahendid ja projektootused.
5.4. Lapsõhvrete ülevõlgilise abistamisüsteemi väljatöötamine			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähta, aeg
			Resurss

5.4.1. Abistamissüsteemi loomiseks on lähtelesanek koostatud, mudel välja töötatud ja seda katsetatud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt	2012. aastal tellis SoM väärkohtlemise diagnostika süsteemi konseptsiooni koostamise. 2013. aastal valmis SoM abistamissüsteemi lähtelesanek, kuid mudelit 2013. aastal ei rakendatud. Vahendid tulevad 2016.aasta lõpuniNorra programmist „Rahvatervis” laste vaimse tervise keskuste kaudu. 2013. a alustati süsteemi rakendamisega seotud tegevustega Tallinna ja Tartu lastehaiglate juures.	SoM tegevuskulud
5.4.2. Abistamissüsteem on rakendatud. Vastutaja: SoM	Täitmata. Tegevus planeeritud VFSis ja LPAs	Laste vaimse tervise keskustes on abistatud 17 väärkohteldud last. Terviklik abistamissüsteem jäi 2014. aasta lõpuks välja töötamata.	SoM tegevuskulud/ välisvahendid
6. meede: Laste vastu toimepandud vägivalgajuhtumite uurimise tõustamine			
6.1. Prefektuurides laste väärkohtlemise juhtumite spetsialiseerunud lastekaitseteenistuste loomine			
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
6.1.1. Iga prefektuuris on lastekaitseteenistus loodud. Vastutaja: SIM (PPA)	Täidetud osaliselt	2010. a alguses loodi kõikides prefektuurides lastekaitse teenistused, et tagada parem alaealiste vastu toime pandud raskete kuritegude menetlemine. Teenistustes töötab 2011 a alguse seisuga 15 spetsialisti (7 Tallinnas, 4 Tartus, 1 Pärnus, 1 Jõhvis, 1 Rakveres ja 1 Narvas). Lastekaitseteenistustes töötab kokku (seisuga 06.01.2015) 20 politseitöötajat. 3-4 prefektuuris (Lüna, Lääne, Ida) on kriminaalbürood, mille koosseis on organiseeritud ja raskete kuritegude talitus, mille koosseis on lastekaitseteenistus (tegeleb raskete asjadega ning ülesanne PM kohaselt on alaealiste vastu suunatud süütegude ennetamine, tõkestamine ja menetlemine). Politseijaoskonna struktuurüksuste koosseis on politseijaoskonna ennetus- ja menetlustalitus, mille koosseis on menetlustalitus mille funktsioonideks politseijaoskonna tööpikomas on kuritegude ennetamine, tõkestamine ja kohtueelne menetlemine ning jälitusteabe kogumine ja analüüsimine, väärtegude menetlemine, noorsootöö teostamine, süüteoennetus teostamine. Alates 01.10.2014 käib ennetus- ja menetlustalitus alla vastava piirkonna väiksemate alaealistega seotud menetluste läbiviimisele. Põhja prefektuuril on erisus: kriminaalbüroo koosseis (otsesõltuvalt, mille organiseeritud ja raskete kuritegude talitus alla) on eraldi lastekaitseteenistus.	PPA tegevuskulud
6.2. Virtuaalpolitsei projekti käivitamine		Tulemus, tähtaeg	0,00 €
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
6.2.1. Projekt on katsetatud ja käivitatud. Vastutaja: SIM (PPA)	Täidetud	Veepolitsei projekt käivitus 01.06.2011. Veepolitseinikud annavad nõu nt erinevate suhtlusportaalide, foorumite, sotsiaalvõrgustike ja e-maili teel ning koolitavad lapsi ja ka täiskasvanuid internetiturvalisuse teemadel. Sagedamini pööratakse veepolitseinike poole kelmuste, varguste, laimamiste, ähvardamisega seotud teemadel. 2014. aasta seisuga töötab Eesti politseis kolm veebikonstaabit. Vt www.politsei.ee/veepolitseinikest	PPA tegevuskulud
6.3. Lapsõhvrillega isikuvastastes kuritegudes menetlustähtaegade seiramine		Tulemus, tähtaeg	0,00 €
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
6.3.1. Menetlustähtaegade ülevaated on iga-aastaselt koostatud. Vastutaja: JuM	Täidetud	JuM alustas alaealise kannatanuga isikuvastastes kuritegudes kohtueelse menetluse pikkuse seiraga 2011. aastal. Menetlustähtaegade ülevaated on koostatud 2010., 2011., 2012. ja 2013. aasta kohta.	JuM tegevuskulud
6.3.2. Kohtueelsest menetlustähtaegadest kinnipidamine tagatud. Vastutaja: RP	Täidetud	Alaealise kannatanuga kuritegudest lahendati 2013. aastal kohtueelses menetluses vähem kui nelja kuuga 48%, 2012. ja 2011. aastal 51%. Menetluspikkuste mediaan oli 2010. aastal 3,9 kuud ja 2013. aastal 4,2 kuud. Arimeetrisel keskmisel järgi oli alaealise kannatanuga menetluse keskmine menetluspikkus 2010. aastal 4,9 kuud ja 2013. aastal 6,1 kuud.	RP tegevuskulud
6.4. Lapsesõbralike ülekulamisvõimaluste loomine		Tulemus, tähtaeg	36 206,10 €
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
6.4.1. Lastele mõeldud video-salvestusvõimalusega ülekulamisruumid on prefektuurides loodud. Vastutaja: SIM (PPA)	Täidetud	2011. aastal kaasaajutati laste ülekulamisruumid PPA kõikides prefektuuride keskustes. Põhja prefektuuris: Tallinn; Lääne prefektuuris: Pärnu; Lüna prefektuuris: Tartu (kapitaalselt renoveeritud); Ida prefektuuris: Narva (renoveeriti lapsesõbralikumaks); Jõhvis: uus tuba avati koos uue majaväsimisega 2012. a. 2012. a avati uuel politseimajad PPA Lüna prefektuuris Jõgeval ja Lääne prefektuuris Kuressaares. Mõlemas politseimajas on alaealiste ülekulamise ruumid, mis on planeeritud ja sisustatud vastavalt nõuetele nii mõõbli kui ka tehnikaga jms osas. 2013. a sisustati ja varustati tehniliselt täpikult Jõgevale uus tuba, valmis tuba Kuressaares, planeerimisel on toad Viljandis ja Pärnus (uus maja). PPA kaardistas alternatiivse ülekulamisruumide kasutamise võimalused menetlustoimingu läbiviimiseks 2014. aasta lõpus.	2011: 33 624,9; 2013: 2581,2
6.5. Alaealiste tegevuste süüteoennetajate regulaarne koolitamine		Tulemus, tähtaeg	50 969,96 €
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
6.5.1. Prefektuurides lastekaitseteenistuste töötajatele on koolitused läbi viidud. Vastutaja: SIM (PPA)	Täidetud	Perioodil 2012-2014 on toimunud kolm 3-nädalast koolitust (05.03.2012 – 11.05.2012, 11.03.2013 – 09.05.2013, 17.02 – 15.05.2014 ajavahemikus), kus on osalenud 47 politseiniku. Lisaks on lastekaitseteenistuste töötajate läbi viidud mudel koolitus, mida on läbi viinud PPA, prokuratuur, SoM, EKE, Eesti Naiste Varjupaikade Liit, Tartu Rahvalülikool, Tartu ülikool, Tšehhi Politseikoolid, JuM, Euroopa finantskoostöö, Euroopa Politseikoolid, Eurool, Interpol, SKA, TTU, Eesti Punane Rist jne.	2010: 10699,96 (PPA), välisvahendid 2012: 40264 (PPA)
6.5.2. Kohtunikele ja alaealiste spetsialiseerunud prokuröridele on koolitused läbi viidud. Vastutaja: RK, RP	Täidetud osaliselt	Alaealistega tegelevate prokuröridele toimuvad iga-aastaselt ümarlaused (kuni 2 korda aastas), mille raames on viidud läbi nii koolitusi (nt lapse arengulised erivajadused, lapse isiksusehäired) kui arutelusid praktikas alaealiste kriminaalajade menetlemisel tekkinud küsimustes. Kokku küni kümme koolitust on osalenud õppevisiitidel, mille käigus on tutvutud teiste riikide praktikaga alaealiste kohtlemisel juustisüsteemis. Kohtunikele toimus 2013. aastal koolitus "Lapse haalu olemus", kus käsitleti lapse arkaulamist tsiviilkohtumenetluses vanemate vahelises hooldusõiguse vaidlustes.	RK tegevuskulud, RP tegevuskulud
6.6. Laste kohtlemise juhendi uuendamine ja erinevate metoodiliste materjalide ettevalmistamine lastega seotud süüteoennetustöötoimingu (sh ülekulamise) läbiviimiseks		Tulemus, tähtaeg	0,00 €
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
6.6.1. Juhend koostatud ja PPA peadirektori poolt kinnitatud. Vastutaja: SIM (PPA)	Täidetud	Laste politseis kohtlemise juhend kinnitati PPA peadirektori 15.06.2010. a käskkirjaga nr 265. Käskkirja uuendamise viidi juhend vastavusse politsei ja piirivalve seadusega, samuti lisati juhendisse saatjata alaealise ja varjupaiga taotleja teemad.	PPA tegevuskulud
6.7. Toetada lapskannatanute ja -tunnistajate osalemist kriminaal- ja kohtumenetluses		Tulemus, tähtaeg	1 250,00 €
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
6.7.1. Abimaterjal on välja töötatud	Täidetud	JuM poolt koostati 2013. aastal abimaterjalid laststunnistajatele kohtumenetluses; voldikud jagamiseks õiguslikseadustes koostatud eesti ja vene keeles.	2012: 1250 (JuM)
EESMÄRK II: ALAEALISTE VÄGIVALLA JA ÕIGUSRIKKUMISTE VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE			
7. meede: Kogukonnapõhine ja perekeskne riskilaste abistamine ja toetamine		Tulemus, tähtaeg	1 041 195,75 €
7.1. KOVIDES varase märkamise ja sekkumise mudeli väljatöötamine ja rakendamine		Tulemus, tähtaeg	20 431,00 €
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
7.1.1. Varase märkamise ja sekkumise mudel on katsetatud vähemalt 6 KOVis. Vastutaja: JuM, HTM, SoM, UNICEF	Täidetud	Varase märkamise ja sekkumise projekt viidi ellu UNICEF-i eestvedamisel ja haridus- ja teadus-, justitsi-, sotsiaal- ja sotsiaalteenistuste toetusel. Pilotprojekt viidi läbi perioodil november 2009 - märts 2010 kuues KOVis: Jõhvis, Harkus, Rapla, Toila ja Viljandis. Projekti raames nõudati KOVes varase märkamise alase koolitöö kavandamisel, hetkeolukorra kaardistamisel, kuriteoennetuse tegevuskavade koostamisel. Vt lähemalt: http://www.kriminaalpolitika.ee/et/kuriteoennetus/Varase-markamise-ja-sekkumise-juhis-kovidele	2010: 13365; 2011: 6391; 2012: 675
7.1.2. Varase märkamise ja sekkumise mudel on rakendatud igal aastal vähemalt 6, kokku vähemalt 24 KOVis. Vastutaja: JuM	Täidetud	2011. aastal liitus varase märkamise ja sekkumise projektiga uus KOV: Mäetaguse, Toila, Tootsi, Harku, Rakvere ja Siilamäe. 2012. aastal jätkati tööd nii 2010. a kui 2011. a liitunud KOVidega - kokku 12 KOViga; kaardistati 12 KOV-i parimad praktikad; valmis Tartu Ülikooli poolt läbi viidud KOV turvalisuse uuring. 2013. ja 2014. aastal projektiga uusi KOV-e ei liitunud. 2013. a alustati EMP-i rahastatava riskilaste ja -noorte programmi ettevalmistamisega. 2014. aastal toetati riskilaste ja -noorte programmi väliprojektide teostusvoorust kogukondlike kuriteoennetustalike algatusi, sealjuures kuriteoennetusele suunatud võrgustike loomist, uuringute läbiviimist, kogemuste vahetamist ja uute teadmiste hankimist. Vt lähemalt: http://www.kriminaalpolitika.ee/et/teemalised/programm-riskilapsed-ja-noored	
7.1.3. Mudeli rakendamiseks on KOVidele käsiraamat välja töötatud. Vastutaja: JuM	Täidetud	Varase märkamise ja sekkumise juhis on koostatud, vt http://www.kuriteoennetus.ee/markajaoohi . Juhihes on kirjeldatud varase märkamise ja sekkumise põhimõtteid ja rakendumist, sh samme ennetustöö kavandamiseks, ettevalmistamiseks ja rakendamiseks (nt tegevusplaan koostamine ja rakendamine) ja võimalikke lahenduskaike, millest on abi juhtumisi korraldamisel. Juustitsministeeriumi tellimusel valmis 2014. a ülevaade lastele ja noortele suunatud välismaistest kuriteoennetusprogrammidest, vt http://www.kriminaalpolitika.ee/et/ulevaade-valismaistest-kuriteoennetusprogrammidest .	
7.2. Vanemliku vastutuse suurendamine		Tulemus, tähtaeg	0,00 €
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
7.2.1. Analüüs on koostatud ja vajadusel õiguslik regulatsioon korraldatud. Vastutaja: HTM, SoM	Täidetud osaliselt	Algselt planeeritud analüüs AMVS osas HTM läbi ei viinud. Vanemluse arendamise meetmed kavandati tervikuna SoM-i koordineeritavate laste ja perede arengukavas 2012-2020, sh meetmed vanemlust toetavate hoakute kujundamiseks ja teadmiste suurendamiseks ning meetmed sekkumise väljatöötamiseks vanemlike oskuste arendamiseks. SoM on alustanud tõendusõhise vanemluse programmi käivitamisega, esimesed grupid avati 2014. aastal. JuM eestvedamisel on alustatud mitmedimensioonilise pereteraapia MDTF. 2014. aastal sõlmiti lepingud programmi koolitajatega Hollandis ning tehti ettevalmistusi programmi Eestis katsetamiseks. 2015. aastast on MDTF rakendusarstideks Sotsiaalkindlustusamet ning esimeste terapeudid koolitamine algas jaanuaris 2015. 2015. aasta esimese nelja kuuga on MDTF-ise suunatud ligi 20 alaealist õigusriskijut ja nende pere. MDTF pakumine on tagatud 4 terapeudile meeskonna poolt üle Eesti, 1 meeskond töötab vanglasüsteemis. MDTF jätkamise ja arendamisega seotud tegevused on plaanitud ka uude VES-i 2015-2020. Vt ka: http://www.kriminaalpolitika.ee/et/mdtf	
7.3. Alaealistele intensiivse kogukonnapõhise sekkumisprogrammi ettevalmistamine		Tulemus, tähtaeg	10 000,00 €
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
7.3.1. Programmi on katsetatud ja asutud rakendama vähemalt 6 KOVis. Vastutaja: HTM, JuM, SoM	Täidetud	Programmi katsetamine ja käivitamine planeeriti EMP riskilaste ja -noorte programmi raames JuM ja SoM koostöös. 2013. aastal tellis JuM sekkumisprogrammi võrdleva uuringu, mille viis läbi RAKE ja mille tulemusena valiti 2014. aastal välja Eestisse sobiv programm - mitmedimensiooniline pereteraapia MDTF. 2014. aastal sõlmiti lepingud Hollandis ning tehti ettevalmistusi programmi Eestis katsetamiseks. 2015. aastast on MDTF rakendusarstideks Sotsiaalkindlustusamet ning esimeste terapeudid koolitamine algas jaanuaris 2015. 2015. aasta esimese nelja kuuga on MDTF-ise suunatud ligi 20 alaealist õigusriskijut ja nende pere. MDTF pakumine on tagatud 4 terapeudile meeskonna poolt üle Eesti, 1 meeskond töötab vanglasüsteemis. MDTF jätkamise ja arendamisega seotud tegevused on plaanitud ka uude VES-i 2015-2020. Vt ka: http://www.kriminaalpolitika.ee/et/mdtf	Riskilaste ja -noorte programmi eelarve; 2014: RAKE uuring 10000
7.4. KOVIDES tugisüsteemi rakendamine alaealistele ja noortele vanglast vabanenutele		Tulemus, tähtaeg	258 125,00 €
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
7.4.1. Tugisüsteemi on katsetatud vähemalt 6 KOVis. Vastutaja: JuM	Täidetud	Tugisüsteemi projekti käivitamiseks sõlmiti 2010. a koostööleping Kirikute Nõukoguga ja alustati ettevalmistustega projektitaoliste koostamiseks. 2011. aastal sõlmiti JuM ja EKN vahel koostöökokkulepe, millega osapooled leppisid kokku ülesandete jaotuse, määratlised tugisüsteemi täpsemad ülesanded, rahalisel vajadusel jms.	2011: 4980 (EKN)
7.4.2. Tugisüsteemi on rakendatud igal aastal vähemalt 6, kokku vähemalt 24 KOVis. Vastutaja: JuM	Täidetud	2012. a pakuti tugisüsteemi Ida- ja Lääne-Virumaal ning Harjumaal. Virumaal koolitati 19 tugisüsteemi, Harjumaal 31. Koolitatud tugisüsteemidest 2 elab Tartus, 1 Võrus ja 1 Pärnus, mis tähendab, et teenust saab muuhulgas pakkuda vabanejatele, kelle elukohaks vabanemisel on Tartu-, Võru- või Pärnumaa. 2012. a lõpu seisuga oli teenuse suunatud umbes 30 kinnipeetud/vabanenud. 22.03.2012 esitas MTÜ Balti Kriminaalpreventsiooni ja Sotsiaalse Rehabilitatsiooni Instituut Kodanikuühiskonna Sihtkapitali Sveitsi Vabahenduste Fondile taotlust tugisüsteemi arendamiseks. Projekti kogumaha oli 50 034,36 eurot. Projekti elluviimise periood oli 01.05.2012 – 31.10.2013. 26.06.2012 esitas Kirikute Nõukogu toetusotluse Elukustava Oppe Arendamise SA-le INNOVE. 17.09.2012 tehti positiivne rahastamisotsus. Projekti kogumaha on 183 586 eurot. 2014. aastast rahastatakse tugisüsteemi ESF vahenditest kogumaha 1 824 956 eurot. ESF rahastus tugiteenuse pilotprojektsüsteemiks kestab 2019. aasta alguseni. ESF perioodil on esmäärks 700 vanglast vabaneja suunamine tugiteenusele. Pilotprojekti tulemuslikkuse korral on võimalik teenuse arendamine riigieelarvest alates 2019. aastast. 2014. aastal kulus teenusele 19 524, 67 eurot.	2012-2013: 23626,0 2014: 19524, 67
8. meede: Noorte alkoholitarbimise vähendamine		Tulemus, tähtaeg	752 639,75 €
8.1. Alkoholi kahjuliku mõju käsitlevate ennetustegevuste läbiviimine		Tulemus, tähtaeg	590 327,00 €
Indikaator ja vastutaja		Tulemus, tähtaeg	Resurss
8.1.1. Ennetustegevused koolides toimunud. Vastutaja: SIM (PPA)	Täidetud	2010. aastal viis politsei õppeasutustes läbi 3273 avalikku enesimist süüteoennetustalike teemadel ja osales kokku 72 projektis alaealiste õigusrikkumiste ennetamiseks ja 17 sõltuvainete teemalises projektis. 2011. a viis politsei läbi 14 sõltuvainete tarvitamise ennetusprojekti, millega jõuti 3746 inimeseni, sh 1940 alaealiseni. 2012. a viis PPA läbi 25 sõltuvainete tarvitamise ennetusprojekti, millega jõuti 48 540 inimeseni, sh 7211 alaealiseni. PPA viis mh läbi üle-eestilise kampaania „Sekumata jätmine tuleb ringiga tagasi”, mille esimese etappi (2012. a 10.-11. nädal) puudutas alaealistele alkoholi kättesaadavuse tõkestamist. Kampaania esimese osa raames valmis teemal „Alaealised ja alkohol” videoklipp ning väljapak, mis on koos nua informatsiooniga kampaania kohta kättesaadav PPA kodulehel aadressil http://www.politsei.ee/et/ennetus/yle-estilise-koostajama-tnle-riingiga-tagasi-dot . Projekti toimumise aeg oli 01.09.2011-22.12.2012. 2013. a toimusid ennetustalike tegevused (sotsiaalsed reklaamid, loengud, töötoad jne). PPA on jõudis 2013. a otsekantide kaudu 27 377 isikuni, sh 19 082 alaealiseni. 2014. a sai varasema aastaga võrreldes suurema sihtrühmapõhise katuse põhikooli-, gümnaasiumi- ja kuseõppeasutuste õpilastele (16-19-aastased noored) koolitusprogrammi „Riskieriva käitumise põhjustest ja selle vältimise võimalustest” läbiviimine. 2014. aastal osales vastavastavast loengutel ja aruteludel kokku ligikaudu 6900 noort isaks 200 õpetajat. Noorte aktiivse meetodi mõjutuskoostul viidi läbi psühholoog, poliitsematniku ning liiklusõnnetuste vigastada saanud eakaslase osaluse. 2014.aastal viis PPA sõltuvainete teemal läbi ennetustegevusi 61570 (knn) euro eest. Selle raames on läbi viidud järgmised tegevused: vahi läbi projekt KEAT 6 klassides, ca 9000 lapse üle-eeeti (tubakas, alkohol, narko); suunati jooes juhte rehabilitatsiooniprogrammi 150 isikut aastas; jagati meened sõltuvainete riskikäitumise vähendamiseks, sh pudedelise suuriristustel ja teenindussalades (kui läheb rooli, võta vesi) ning pudedelavajad (alkoholi avajaid ainult täisealiste).	2011: 5012; 2012: 20824; 2013: 57348; 2014: 74100

11.2. Protseduurieregite väljatöötamine perevägivalda ohvrite tuvastamiseks ja abistamiseks			Tulemus, tähtaeg	0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg	Resurss
11.2.1. Protseduurieregid välja töötatud. Kinnitatud ja asjakohastes asutustes levitatud. Vastutaja: SoM, JuM, SIM	Täidetud	Lähisuhtevägivalda juhtumitele reageerimine, sellega seotud infovahetuse korraldamise juhend ja ohvriabile info edastamise kord on kinnitatud PPA peadirektori 17.11.2010. a käskkirjaga nr 487. Juhend käsitleb lähisuhtevägivalda juhtumitele reageerimist alates teate vastuvõtmisest ja vahetult sündmuskohal tegutsemisest kuni menetlusloomingute toetamiseni. Juhendiga on reguleeritud sotsiaalhoolekande seadusest tulenev kohustus teavitada sotsiaalteenikku inimese toimetulemusest. 2014. aastal analüüsi PPA tegevusjuhend antud teemas Norra finantsmehhanismidest rahastatud projekti raames, mida koos partneritega viis eesti Eest Avatud Ühiskonna Instituut.		Asjaomaste asutuste tegevuskulud
11.2.2. PPA perevägivalda juhtumitele reageerimise juhend välja töötatud	Täidetud	2012. a kaasajastas PPA juhendi "Lähisuhtevägivalda juhtumitele reageerimise ja sellega seotud infovahetuse korraldamise juhend ning ohvriabile info edastamise kord" PPA peadirektori 22.10.2012. a käskkirjaga nr 378.		Asjaomaste asutuste tegevuskulud
11.3. Perevägivalda ohvrite pakutavate teenuste analüüs ja arendamine			Tulemus, tähtaeg	1 940 586,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg	Resurss
11.3.1. Tugitelefoni 1492 teenuste tagamiseks leping sõlmitud. Vastutaja: SoM	Täidetud	2011. aastal loetati ENVL korraldatavat teenust HMN kaudu perioodil 1.07.–31.12.11 ja 2012. a sõlmitud leping kuni 29.02, kõik kokku summas 12 580 EUR. 2012. a toetati Eesti Naiste Varjupaikade Liidu korraldatavat teenust HMN kaudu. 2013. aastal loetati tugitelefoni aasta alguses HMN projekti ja alates juunikust Norra Finantsmehhanismi eeldefineeritud projekti kaudu. Kolm kuld töötas tugitelefonaabitahtlike abiga. 2014. aasta algusest vastab tugitelefoni ööpäevaringselt. Teenus tagatud täies mahus kuni 2015. aasta lõpuni.		2011: 12 580 EUR 2012: SoM tegevuskulud, 23 000 EUR 2013: SoM tegevuskulud, HMN: 3300 EUR Norra finantsmehhanism: 18900 EUR
11.3.2. Naiste varjupaikade tegevuse jätkusuutlikkus on tagatud. Vastutaja: SoM	Täidetud	2010-2012 rahastati varjupaika HMN aastaprojektide kaudu. 2013. aastaks said kõik 10 naiste varjupaika Hasartmängumaksu nõukogu heakskiidud aastaprojektide rahastuse. 2013. aasta esimeses kvartalis kutsus SoM kokku töögrupi, kes hakkas välja töötama naiste varjupaikade rahastamiskeemi, et viia edaspidine finantseerimine senisest kindlamatele alustele. Samal aastal avanesid Norra finantsmehhanismid, mille kaudu tugitegevus kuni 2016 rahastatakse. Avati kodanikualgatus korras kaks naiste tugitegevust, Rakveres ja Jõgeval. 2014. aastal oli 11 naiste tugitegevust, millest viis on rahastatud Norra finantsmehhanismide kaudu. 2 tugitegevuse tööd toetati HMN projektidega. Kõigi 13 naiste tugitegevuse juures on Eesti Naiste Varjupaikade Liidu eeldefineeritud projekti abil tagatud psühholoogilise nõustamise või psühhoteraapia ja juriidilise nõustamise pakkumine.		2010: 75 902 EUR 2011: 25 029 EUR 2012: 311 000 EUR 2013: 429 700 EUR 2014: 430 000 EUR 2013-2014: 379 175 (Norra finantsmehhanism) tegevuste 11.3.1, 11.3.2 ja 11.5.8 tegevused
11.3.3. Varjupaiga- ja ohvriabiteenuse kvaliteedinõuded välja töötatud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt. Jätkutegevused planeeritud VESis.	2013. aastal on Eesti Naiste Varjupaikade Liidu poolt Norra toetusprogrammi eeldefineeritud projekti raames koostatud naiste tugitegevuse teusekirjeldus, mis on kättesaadav aadressil http://naistein.ee/files/80_Naiste%20tugitegevuse%20teusekirjeldus.pdf . Rahastamise korralduse osas toimus 2013. aastal alguses kolm rahastamise töögrupi kohtumist, kuhu oli erinevate ministriteumete kõrval kaasatud ka Linnade Liit ja Maomavalitsuste Liit. Kohtumiste tulemusel leiti, et naiste tugitegevuste rahastamine tuleb lähijärgi viia kindlamatele alustele. Töötati välja kolm erinevat rahastamise versiooni, mis esitati sotsiaalministeeriumile.		
11.3.4. Analüüs on valminud ja avalikustatud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt. Jätkutegevused planeeritud VESis	SoM analüüs seoses ohvriabiteenuse muutmisega.		
11.4. Perevägivalda ohvrite ja vägivallatejate töötavate spetsialistide baasvälajõe programmide analüüsimine			Tulemus, tähtaeg	2 500 000 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg	Resurss
11.4.1. Õppekavade analüüs on läbi viidud ja tehtud ettepanekud baasvälajõe-programmide täiendamiseks. Vastutaja: SoM	Täidetud	Analüüsis sisalduvad ettepanekud perevägivalda teema eri aspektide integreerimiseks õppekavadesse. Analüüsis sisalduv rahvusvaheline kogemus, koondades endas õpiväljundeid, pädevusi ja soovitusi õppekavade täiendamiseks.		2 500 EUR
11.5. Ohvrite ja vägivallatejate kokkupuutuvate spetsialistide koostamine			Tulemus, tähtaeg	44 861,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg	Resurss
11.5.1. Täienduskoostuvajadus on hinnatud. Vastutaja: SoM	Täitmata	Tegevus jäi 2011. a ellu viimata, kuna esialgse analüüsi põhjal leiti, et spetsialistid ei oska teoreetiliselt hinnata ja edastada, millest spetsiifilistest vägivalla teemadest teadmised neil puudub jähvi ohvri või vägivallatejate kokku puutumisel (koostöötoetus, supervisioonivajadus jms osatakse küll nimetada, kuid need ei ole spetsiifilised teadmised töös vägivalla ohvrite või vägivallatejatega). SoM ei pea vajalikuks tegevust edasi lükata, vaid jätta see tähtsaks.		
11.5.2. Õpetajad on koolitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt	Üle-eestilisel on läbi viidud mitmeid temaatilisi koolitusi nii politseinikele kui prokuröridele. 2014. a toimus 10 erinevat koolitust/seminari/kuurereentsi, mis suuremal või vähemal määral hõlmas ka lähisuhtevägivalda (muuhulgas räägiti teemast seksuaalvägivalda alusel koostatud, kui lapse väärkohtlemise koostööd). Koolitati 200 ametnikku. Peamiselt puudutas koolituste sisu võrgustikutööd, ohvrite abistamist ja otseid politseiiliseid tegevusi (menetluslikud aspektid, andmekvaliteet). Lisaks koolitustele on toimunud temaatilisi üle-eestilisi õppepäevi/infotunde.		2011: 6790 EUR 2012: 13290 EUR 2013: 12 782 EUR 2014: 10 000 EUR
11.5.3. Noorsoo- ja sotsiaaltöötajad on koolitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt	2014. aastal koolitati Sotsiaalministeeriumi koostöös Justitsministeeriumi, Siseministeeriumi, Politsei- ja Piirivalveamet, ENÜ Sihtasutuse ja Sotsiaalkindlustusametiga koolitandud ca 300 ohvrite ja vägivallatejate kokkupuutuvate spetsialisti. Koolitused on toimunud Harjumaa, Pärnu, Tartu, Ida-Virumaa ja Põlva. Koolitatus on lastekaitsetöötajad, sotsiaaltöötajad, meditsiinitöötajad, kohtunikke, prokuröre, politseinike, naiste tugitegevuse töötajad nende hulgas ka üksikuid õpetajaid. Teemadena käsitleti koolitusele soopõhise vägivalla olemust, vägivalla tuvastamist, ohvrite abistamist, võrgustikutööd, menetlust, andmekvaliteeti, meeskonnatööd jm.		
11.5.4. Lastekaitsetöötajad ja laste hoolekandeseaduste töötajad koolitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt	HMN toetatud ENÜ Sihtasutuse projekts said paarikümneid lastesotsiaaltöötajat kahel üheaegsel koolitusel Jõgeval ja Tallinnas juurde teadmisi sotsiaaltöötajate ja perevägivalda. Norra toetusprogrammist finantseeritud Eesti Naiste Varjupaikade Liidu eeldefineeritud projekti raames on korraldatud lähisuhtevägivalda teemalised võrgustikutöökoolitused Tartumaa, Järvamaa ja Läänemaal. Kokku on koolitustel osalenud 90 inimest.		
11.5.5. Prokurörid ja kohtunikud on koolitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt			
11.5.6. Politseinikud koolitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt			
11.5.7. Meditsiinitöötajad on koolitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt	2011 aastast alates õpetavad Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkoolid oma tudengeid HEVI lähisuhte vägivalla koolitusmaterjalide baasil. Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis on valikaine ämmaemanda ja õenduse üliõpilaste 3EAP (78h), lisaks teiste kursuste raames 12h perevägivalda teemale. Täienduskoolitustel on osalenud 40 inimest, nendest umbes 20 oli tudengid ja 20 praktikud. 2012. aastal viisid PPA ametnikud läbi loengu Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli täiendõppe õdedele. 2013. a viisid PPA ametnikud läbi loengud lähisuhtevägivalda teemal: Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli täiendõppe õdedele noorte nõustamiskeskuse töötajatele (naiste- ja meestarstid, ämmaemanda, sotsiaaltöötajad, psühholoogid). Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli koolitati 2013. aastal teemal "Lähisuhte vägivallad" õenduse õpetooli üliõpilasi õppeaines Terve lapse õendus (neli tundi kaheksale rühmale), ämmaemanda üliõpilasi Terve inimese aimes (kahe tundi ühele rühmale). Õppejõudude tasustamine toimus Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli eelarvest.		2012: 2000 EUR
11.5.8. Tugitelefoni 1492 töötajad on koolitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud	2012. aastal korraldasid Eesti Naiste Varjupaikade Liit, ENÜ Sihtasutus ja Lõuna Ringkonna-prokuratuur täienduskoolituse tugitelefoni töötajatele. Tugitelefoni töötajad koolitas psühiater Andes Siid. Tugitelefoni töötajad on saanud 2013 aastal kaks koolitust SoM rahadest. Eesti Naiste Varjupaikade Liidu poolt on edukalt läbi viidud 1492 tugitelefoni töötajate koolitus Tartus (mais 2 päeva, 35 osalejat). Oktoobris lisaks Tartus eraldi veel tugitelefoni juhtumite arutelud, mille eesmärgiks oli tösta ja ühtlustada kõnelede vastajate teadmisi ja oskusi naistevastase ja perevägivalda ohvrite emotsionaalset toetamisel ja nelle vajalike nõuannete ja käitumisjuhiste andmisel. Osalejaid oli 27. Lisaks korraldas ENVL 4 koolituspäeva omavahendite arvel. Tugitelefoni 1492 töötajad on osalenud 2 Norra toetusprogrammi eeldefineeritud projekti raames korraldatud koolitusel, teemadeks seksuaalvägivalda ja kriisipsühholoogia.		2012: 2000 EUR (KUSK) 2000 EUR (annetused)
11.6. Perevägivaldaaluste käsiraamatute ja koolitusmaterjalide väljatöötamine			Tulemus, tähtaeg	15 600,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg	Resurss
11.6.1. Video-koolitusmaterjalid on väljatöötatud	Täidetud	2012. aastal valminud 4h videokoolitus DVD kannab nime "Käsitlus perevägivaldast". Paljudel lastevanematel puudub arusaamine, milline on perevägivalda pealtlõikamise mõju lastele. Sageli ei suuda ka lastega seonduvad otsused tegevd spetsialistid mõista, miks lapsed ei taha kohtuda isaga, kes on olnud vägivallane ema suhtes. Lähtutakse isa õigustest kohtuda oma lapsega, lapse tahet ei arvestata. Enamasti puudub teadmisi, millist mõju avaldab vägivallane kodune õhkkond lapse arengule. Videokoolituses räägib lastepsühholoog Ene Rauda ja lastepsühiater Anne Kleinberg sellest, milline on perevägivalda pealtlõikamise mõju lapsele. Perevägivalda all kannatava naise käitumist tutvustab Kriiskodu psühholoog Ülle Kalvik. Vägivallate meeste teemat käsitlevad psühholoogid Kalev Aedma ja Velda Vea ning psühiater Jüri Ennet.		2012: 2000 EUR (KUSK) 2000 EUR (annetused)
11.6.2. Perevägivaldalealine käsiraamat õpetajatele on väljatöötatud	Täidetud	2012. aastal valmistati ENÜ HMN projekti raames ette perevägivaldalealine käsiraamat õpetajatele, mis sisaldab praktilisi töölehti ja ülesandeid teema käsitlemiseks. Käsiraamat on veebis kättesaadav aadressil: http://www.enu.ee/naistevastane-vagivald/index.php?keel=1&id=501 2013. aastal toetati HTM ja SoM läbi HMNI Eesti Naiste Ühenduste Ümarloda sellele et lastesotsiaaltöötajate koostada „Soopõhise ja perevägivalda käsiraamat“. Tegemist on Eesti Naisühenduste Ümarloda SA projektiga, mille sisuks on elektroonilise käsiraamatu koostamine ning koolituste korraldamine lastesotsiaaltöötajatele. 2014. aastal valmis ENÜ Sihtasutuse Hasartmängumaksu Nõukogu poolt toetatud projekti raames soolise vägivalla ja perevägivalda teemaline elektrooniline käsiraamat lastesotsiaaltöötajatele. Käsiraamat pöörab tähelepanu nii inimõiguste, soolise võrdsusküsimuste kui vägivalla äratundmise aspektidele, samuti vägivalla kohta ühiskonnas levinud müütidele. Eestis kehtivate seaduste ja ohvrite abistamise võimaluste tutvustamiseks. Lisaks teoreetilisele osale sisaldab käsiraamat ka praktilisi soovitusi. Käsiraamatuga saab tutvuda www.enu.ee/naistevastane-vagivald .		2012: SoM 3150 EUR HTM 3150 EUR 2013: SoM, HTM läbi HMNI 5 300 EUR
11.7. Kõrgkoolides soolise vägivalla teemalised aineprogrammide väljatöötamine			Tulemus, tähtaeg	0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg	Resurss
11.7.1. Tartu ja Tallinna ülikoolides on välja töötatud valikaine programm soolisest vägivallast	Täidetud	2014. aastal töötasid ENÜ Sihtasutuse projektis Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste instituut ja Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö instituut välja soolise vägivalla teemalised valikaine programmid ja võimalusel piloteerivad need sügissemestril.		
12. meede: Perevägivalda juhtumite uurimise tõhustamine ja -ohvrite kaitse kriminaalmenetluses			Tulemus, tähtaeg	38 092,00 €
12.1. Lepitusemenetluste rakendamise analüüs			Tulemus, tähtaeg	0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg	Resurss
12.1.1. Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud. Vastutaja: JuM	Täidetud	Analüüs läbi viidud ja leitav JuM kodulehel: http://www.just.ee/orb.sv/class-file/action=preview/rid=52573/Lepitusmenetlus+rakendamine.+Justitsministeerium%2C+kriminaalpolitika+osakond%2C+2010.pdf . Uuringu tulemusi arutati 16.11.2010. a KEN-is.		JuM tegevuskulud
12.2. Lähemisekeelu regulatsioonide korrastamine			Tulemus, tähtaeg	0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg	Resurss
12.2.1. Analüüs on valminud ja eelõnu VV-se esitatud. Vastutaja: JuM	Täidetud	2010. aastal tehti ettepanekud KrMS muutmiseks, et võimaldada lähemisekeelu rikkumise tõendamiseks kasutada üksikpäringuna KrMS §-s 117 toodud jälitustoimingut ja vähendada põhiõiguste riivet juhtumites, kus ajutise lähemisekeeluga piiratakse kahtlustatava või süüdistatava õigust kasutada oma eluruumi. 01.09.2011 jõustus KrMS muudatus ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse, millega täpsustati ajutise lähemisekeelu põhjendatuse kontrolli küsimusi, sh ka juhtudel, kui ajutise lähemisekeelu on piiratud kahtlustatava või süüdistatava õigust kasutada oma eluruumi. 2012 alguses analüüsi Riigikogu õiguskomisjoni ettepanekul vajadust elektroonilise valvaga lähemisekeelu kohaldamiseks, selle võimalust ja rakendamist. Elektroonilise valvaga lähemisekeelu võimalus jõustus alates 01.01.2015.		JuM tegevuskulud
12.2.2. Eri piirulise lähemisekeelu otsusega on liititud ühes liikmesriigis, oleks jätkuvalt tagatud ka teistes liikmesriikides, kuhu isik liigub. Vastutaja: JuM	Täidetud	2010. a alustati Euroopa Parlamendi ja Nõukogu lähemisekeelu direktiivi ettevalmistamisega, mille üks algatajariiki oli ka Eesti. Piirulise lähemisekeelu eesmärgiks on, et kaitse, mis on isikule lähemisekeeluga tagatud ühes liikmesriigis, oleks jätkuvalt tagatud ka teistes liikmesriikides, kuhu isik liigub. 13.12.2011. a võeti Euroopa Parlamendi poolt vastu Euroopa lähemisekeelu direktiiv.		JuM tegevuskulud
12.3. Vägivallase vana hoidusõiguse piiramisvajaduse analüüs			Tulemus, tähtaeg	25 000,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg	Resurss
12.3.1. Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud; vajadusel regulatsioon korrastatud. Vastutaja: JuM	Täidetud. Jätkutegevused planeeritud VESis.	Uuring valmis 2013. aasta lõpus. 2010. aastast kehtiv PKS lõi kaasa olulise muudatuse vana õiguse ja kohustusliku instituudi, mistap oli sobiv aeg analüüsida väljakujunenud praktikad ning seaduse kohaldamisel tekkinud probleemid, sh peres esineva vägivalla arestivastand hoidusõiguse määramiseks. Uuringu eesmärgiks oli kaardistada hoidusõiguse määramise praktikad ning selgitada välja tähtsaimad kitsaskohad, et neile tuginedes teha ettepanekuid süsteemi muutmiseks sellisel, et lapse hoidu oleks selles protsessis võimalikult hästi kaitsitud. Uuringutulemustega saab tutvuda siin: http://www.just.ee/30181 .		2013: 25 000 EUR
12.4. Perevägivalda juhtumite menetluspraktika ühtlustamine			Tulemus, tähtaeg	13 092,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg	Resurss
12.4.1. Regulaarsed menetluspraktika ülevaadet tehtud Vastutaja: SIM (PPA)	Täidetud. Jätkutegevused planeeritud VESis.	PPA poolt menetluspraktika ülevaadet tehtud. JuM analüüsis perevägivalda menetluspraktikat 2011. ja 2013. aastal.		PPA tegevuskulud
12.4.2. Ühtne praktika tagatud Vastutaja: RP, SIM (PPA)	Täidetud	Praktika ühtlustamisega tegeletakse jooksvalt, et tagada riiklike prioriteetide järgimine ja asjaosaliste võrdne kohtlemine kõikjal Eestis.		

12.4.3. Perevägivalga koostöövõrgustike loomise pilotprojekt elluviidud. Vastutaja: JuM, SIM, SIM (PPA), SKA, END	Täidetud. Jätkutegevused planeeritud VESis.	Läbi on viidud perevägivalga võrgustiku pilotprojekti koolitused Tartumaa, Ida-Virumaa, Ida-Harijuse, Põlvamaa, Pärnumaa. Tellitud ja jagatud infomaterjali lähisuhtevägivalga ohvritele (15000 tk eesti ja vene keeles). 2015. aastal jätkuvad Sotsiaalkindlustusameti eestvedamisel võrgustike koolitused kätikaj Eestis.	2013: 1559 2014: JuM 5000 EUR, SoM 5000 EUR, PPA 1533 EUR
12.5. CAHVIO (stambuli) konventsiooni mõjude analüüs			0.00 €
12.5.1. Konventsiooni karistusküsimise mõjude analüüs on läbi viidud.	Täidetud	Euroopa Nõukogu naistevastase ja perevägivalga ennetamise ja tõkestamise konventsiooni avati allkirjastamiseks 11.05.2011 ja sellega on liitunud 32 riiki. Ratifitseerinud 8. Hindamaks Eesti valimiselekt konventsiooniga liituda oli vajalik eelnevalt läbi viia konventsiooni mõjude analüüs, sh vajalikud muudatused seadustes, teenuste pakkimises ja ressursside vajaduses.	
12.5.2. Konventsioon on allkirjastatud	Täidetud	Euroopa Nõukogu naistevastase ja perevägivalga ennetamise ja tõkestamise konventsiooni (CAHVIO) avati allkirjastamiseks 11.05.2011 ja sellega on liitunud 32 riiki. Konventsiooni on ratifitseerinud 8 riiki. Eesti allkirjastas konventsiooni 2.12.2014.	
13. meede: Rehabilitatsioonivägivaldajatega			50 000,00 €
13.1. Rehabilitatsiooniprogrammi rakendamine vägivallatsetajatele			50 000,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg
13.1.1. On loodud ja rakendatakse programmi, kuhu saab suunata vägivallakuritegudes süüdimõistetud. Vastutaja: JuM	Täidetud	2011. aastast on vnglas ja kriminaalhoolduses kasutusel perevägivaldsete isikute programm, mis koosneb tingivalt kolmest osast: turvalisuse tunde elavdamine ja uurimine; vägivallaga tekitatud kahju uurimine läbi oma kogemuse, tegude, tunnete ja väärtuste; oma tegevusele eesmärkide seadmine, et suurendada enda ja oma lähedaste turvalisust.	Ressurss
13.1.2. Programmid hinnatud ja vastavalt täiendatud. Vastutaja: JuM	Täidetud osaliselt. Jätkutegevused planeeritud VESis.	Täitmata. Vanglaprogrammi hindamisega alustati 2015. aastal. Tartu Ülikooli poolt rakendatud rehabilitatsiooniprogrammi (vt p 13.1.3) hindamise analüüs valmis 2015. a sügiseks.	
13.1.3. Perevägivaldajate retsidivõrge vähendamiseks mõeldud teenus või programmi väljarendamine ja rakendamine. Vastutaja: JuM	Täidetud osaliselt. Jätkutegevused planeeritud VESis.	2013. aastal viidi läbi välisriikide praktika ja 2006. aasta programmi tulemuste analüüs; eelnevale tegevusele ja 2006. aastal väljatöötatud metoodikale tuginedes gruppidele ühise metoodika väljatöötamine; ümarlaual/kohtumised projekti erinevate osapoolte vahel (projekti meeskond, psühholoog, prokurör, kriminaalhooldusametnik sotsioloog, potentsiaalsed koostööajad). 2014. aastal viidi JuM poolt rahastatud ja TV poolt elluviidud projekti „Rehabilitatsiooniprogramm pere- või paarisuhtevägivalgas süüdimõistetud meestele“ raames läbi rehabilitatsioonigrupid paarisuhtevägivalga vähendamiseks. Gruppides registreerus ja/või suunati spetsialistide poolt 56 lähisuhtevägivalda kasutanud meest, kellest 36 läbisid grupiühitööde individuaalsed eeltestid ning 34 alustasid grupiteraapias osalemist. Teraapiagrupid toimisid Tallinnas, Tartus ja Jõhvis. Tallinnas tegutsesid nii eesti- kui venekeelne grupp, Jõhvi grupi töökeeleks oli vene keel ning Tartus mõlema grupi töökeeleks eesti keel. Grupiteraapia läbis täies mahus 24 meest, mis tähendab, et alustanutest läbis grupiteraapia 71%. Kogutud tagasiside põhjal saab välja tuua, et grupiteraapias osalenud mehed ja grupivedajad hindavad läbiviidud grupitööd tulemuslikuks.	2013: JuM Tegevuskulud, 50 000 EUR
EESMÄRK IV: INIMKAUBANDUSE TÕKESTAMINE JA ENNETAMINE			1 065 402,00 €
14. meede: Inimkaubanduslane ennetustöö			192 765,00 €
14.1. Laiemal avalikkusel ja riskirühmade (ennekõike noored, tüdrukud) inimkaubandus-alane teavitamine			192 765,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg
14.1.1. Ühiskonnaõpetuse aineramatuud on täiendatud. Vastutaja: HTM	Täidetud	Täidetud. 2013. aastal valmisid aineramatute temaatilised artiklid inimkaubanduse teemal nii põhikooli kui gümnaasiumiastmetele, leitavaid: http://www.oppekaava.ee/images/1/14/inimkaubandusest_g%C3%BC8Cmnaasiumile_2013.pdf , http://www.oppekaava.ee/images/9/90/inimkaubandus_p%C3%85hikoolile_2013.pdf .	2013: 1000 EUR (HTM / SA Innove)
14.1.2. Ühiskonnaõpetuse õpetajad on koolitatud. Vastutaja: HTM	Täitmata	HTM-i kommentaar: õpetajatekoostuse rahastamise poliitika ei näe ette ministeeriumi tasandil temaatiliste täiendõppe üksikoolituste korraldamist (v.a. lõimumisvaldkond). Prioritsete valdkondade täiendõppe koolitused korraldavad Tartu ja Tallinna Ülikooli kompetentsikeskused ning SA Innove Kutsehariduse Agentuur vastavalt täiendõppe koostööle.	
14.1.3. Telefonipõhiseks teavitamiseks on lepingud sõlmitud. Vastutaja: SoM	Täidetud	Nõustamislinni haldamise ja telefonipõhise teavitamise teenust on arengukava raames Sotsiaalministeeriumi ja Norra finantsmehhanismi rahastusel pakunud MTU Living For Tomorrow. Inimkaubanduse ennetamise ja ohvrite abistamise nõustamislinni ülesanne on informeerida inimesi võimalustest, tingimustest, eeskirjadest ja ohtudest välismaal ning aidata kannatanuid, nõustatud on nii eraisikuid kui ka ametnikke ja lisaks telefoninõustamistele on tegeletud juhtumikorraldusega inimkaubanduse kahtlusega isikute puhul. Nõustamislinni statistika leiab: http://www.fff.ee/inimkaubanduse/noustamisteenus/	2011-2013: 108 512 EUR (SoM), 2014: 60 000 EUR (SoM).
14.1.4. Inimkaubanduslane teavitustegevus ja koolitused koolinoortele. Vastutaja: SoM, kodanikeühendused.	Täidetud	2013-2014. aastal viidi läbi 67 loengut erinevate Eesti maakondade kutseõppeasutuste noortele inimkaubanduse teemadel nii MTÜde kui ka ohvriabiorganisatsioonide poolt. Neist loengutest 65 loengut viidi läbi Sotsiaalministeeriumi tellimisel MTU Living For Tomorrow poolt. Väliministeerium korraldas loenguarvu koolides „Tagasi kooli“ programmi raames reismisega seotud nõuannete jagamiseks. Loengud olid populaarsed ning nõudlus samateemalistele loengute järele oli jätkuvalt aktuaalne ka 2015. aastal, mistõttu jätkuvad need tegevused ka vägivalla ennetamise strateegias.	2013-2014: 6399 EUR (SoM).
14.1.5. Inimkaubanduslane meediatäiendused ellu viidud. Vastutaja: Kodanikeühendused.	Täidetud	2013. aastal viidi meedia-alased tegevused üle ISEC-i projekti „A Safety Compass: sign posting ways to escape trafficking“. Projekti raames tähistati 18. oktoobril 2013 Euroopa inimkaubanduse vastase võitluse päeva, sh viidi ellu kampaania „Name ei ole kaup“ Tallinnas ja Tartus. Ilmus Eesti Päevalehe vaheleht „Inimkaubandus“ (A3 formaadis 8 lk). Eesti Päevalehe tiraaz on 22 000, lugejad on 101 000. Maalehe tiraaz on 43 000 ja lugejad 136 000. Sellega saavutati info levik üle-eestilisel (Eesti Päevaleht katab suurlinnad ja eelkõige Põhja-Eesti ja Maaleht maapiirkonnad). Artikleid avaldasid ka www.delfi.ee ja www.delfi.ru , venekeelne materjal pälvis veebis 70 000 klikki. Lisaks ilmusid temaatilised artiklid „Sotsiaalkaht“ ajakirjas. Projekti raames valminud uuringute esitlennete toimus 2015. aastal.	2013: 16 854 EUR (Norra finantsmehhanism)
15. meede: Töölasele ekspulsteerimise ennetamine ja tuvastamine			85 289,00 €
15.1. Töörõhke ühtekuulendamine ja tööruusale teavitamine			85 289,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg
15.1.1. Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud. Vastutaja: TÜ, kaasates JuM	Täidetud	ADSTRINGO uuringud annavad olulist teavet tööalast ärakasutamist ja inimkaubandust võimaldavatest värbamispraktikatest ning tõstavad teadlikkust tööandjate rollist ja vastutusest ärakasutamise ennetamisel. Raportid leitavad: http://www.heuni.fi/en/index/researchareas/humantrafficking/adstringo-addressingtraffickinginhumanbeingsforlabourexploitationthroughimprovedpartnershipshenceadvertisingorganisationalapproaches.html	2010: 18304 EUR (ISEC)
15.1.2. Töörõhke ennetamiseks menetlajatele, sotsiaaltöötajatele, MTÜdele suunatud teavitustegevused ellu viidud. Vastutaja: TÜ/JuM	Täidetud	2010. aastast alates toimus mitmeid ümarlaua arutelusid ja seminare, kus arutati töörõhke ja töötõrju ärakasutamise eesmärgil toimiva inimkaubanduse üle. Ühtlasi kujunes välja koostöövõrgustik teemaga kokku puutuvate ekspertide ja ametnike vahel.	JuM Tegevuskulud
15.1.3. Töörõhke probleemistikku tuvastamiseks on infopäevad ja teavitustegevused üle Eesti läbi viidud. Vastutaja: Eesti Töötukassa/EURES	Täidetud	Eesti Töötukassa/EURES korraldas arvukalt infopäevi, mille kaudu jagati välisriiki tööle minna soovijatele infot välismaale töölemineku seotud ohtude ja kehtivate regulatsioonide kohta, mh anti teavet välisriigist töö otsimise ohtudest, maksudest ja sotsiaalkindlustuse ning sellest, kuidas vältida petta saamist. Ennetustöö raames tutvustati töötajatele tugiteenuseid ja jagati infot, et tõsta nende teadlikkust turvaliselt tööle asumise kohta. Ühe meetodina kasutati levaseminare, infot jagati sisetruumale soovias suukohas.	2011-2014: 38 909 EUR (Eesti Töötukassa/EURES)
15.2. Töötõrju organisatsioonidega koostöö tõhustamine			28 076,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg
15.2.1. Ümarlaual toimusid töötõrju organisatsioonidega (sh Tööinspektsioon, Kaubandus- ja Tööstuskoode, Tööandjad Keskkiri, Töötukassa) ning edasised koostöövõimalused kaardistatud. Vastutaja: JuM, SoM	Täidetud	Töötõrjuorganisatsioonidega koostöö tõhustamiseks on toimunud mitmeid ümarlaua kohtumisi ja üksipäevajärgilisi seminare 2014. aastal Läänemeresaad Nõukogu esitluselises raames, peamiselt oli keskmes töötõrjuorganisatsioonide teadlikkuse tõstmise tööalase ärakasutamise probleemistikust. Uue vägivalla ennetamise strateegia raames keskenudatakse juba konkreetselt äriühingute temaatilise võrgustiku loomisele ja ettevõtetele sisekoolituste korraldamisele, sh tutvustatakse ADSTRINGO projekti raames valminud juhendmaterjale: http://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/projects/gRcAVkGB5/Estonia_guidelines.pdf	2012-2014: 28 076 EUR, sh ka 15.2.2. käsitatud ADSTRINGO projekti kulu 24 553 EUR ja LFT/TÜ/JUM kulu 3523 EUR.
15.2.2. ADSTRINGO projekti ellu viidud. Vastutaja: Tartu Ülikool	Täidetud	2013. aastal valmis projekti uuringu raport, milles on kirjeldatud projekti tulemusi, sh uuringute tulemusi Soome, Rootsi, Leedu ja Eesti tööalase ärakasutamise olukorra kohta. Lisaks valmisid projekti käigus juhendmaterjaleid võõrtöötajate ebaõiglase värbamise, tööalase ärakasutamise ja nendega kaubitsemise ennetamiseks Läänemere piirkonnas. Kõik materjalid on kättesaadavad: http://www.heuni.fi/en/index/researchareas/humantrafficking/adstringo-addressingtraffickinginhumanbeingsforlabourexploitationthroughimprovedpartnershipshenceadvertisingorganisationalapproaches.html . Projekti elluviimise kaudu paranes temaatiline riigistene ja regionaalne koostöö ja paranes arusaamine tööalasele ekspulsteerimisele kaasatavate mehhanismide toimimisest. Projekti viidi üle ISEC rahastuse ja koostöös Heuni, Tartu Ülikooli, Leedu sisetööstuse ja Läänemereaad Nõukoga.	ADSTRINGO projekti kulu, teotus ISEC fondist: 24 553 EUR.
15.3. Järelevalve teostamine Eesti välisriikide töötingimuste üle			0.00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg
15.3.1. Järelevalve teostatud. Vastutaja: Tööinspektsioon	Täitmata. Tegevus planeeritud VESis.	Tegevus vieti arengukava rakendusplaanist välja. Tööinspektsioon teostab töötingimuste üle järelevalvet üldkorras. Tööinspektsioon ei teosta eraldi seisevat kontrollkäike tööalase ärakasutamise avastamiseks eesmärgil. Samas jätkatakse järelevalvesteemi shiititud arendustega vägivalla ennetamise strateegia raames.	Tegevuskulu
15.4. Teavituskampaania töövahendusteenuse osutamise tingimustest			0.00 €
15.4.1. Teavituskampaania on toimunud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt. Jätkutegevused planeeritud VESis.	2014. aastal pikendati programmi „Tööturupoliitika arendamine 2009-2013“, mis hõlmas ka 2014. a toimuma pidanud töövahendusteenuse osutamise tingimuste kampaania.	Tegevuskulu
16. meede: Inimkaubanduse ohvrite abistamisvõimaluste arendamine			583 991,00 €
16.1. Inimkaubanduse ohvrite ja prostitutsiooni kaastatud naiste valaduste hindamine			8 000,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg
16.1.1. Uurimus on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud. Vastutaja: SoM, MTÜ EluLin.	Täidetud	Uurimuse tähtaeg on 2015. a suvi. Valminud on eeluuring ja kinnitatud metoodika ning toimub põhiuuringu raames prostitutsiooni kaastatud küsitamine, eesmärgiks on küsitleda kuni 50 naist.	2014: 8000 EUR (Norra finantsmehhanism)
16.2. Prostitutsiooni kaastatud ja kaubitsetud naiste varjupaiga- ja rehabilitatsiooniteenus pakkimine			514 610,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg
16.2.1. Rehabilitatsiooni- ja varjupaigatenus on rahastatud. Vastutaja: SoM	Täidetud	Rehabilitatsiooniteenus pakkimiseks on läbi aastate sõlmitud hankelepingud MTÜ EluLin ja ka Eesti Naiste Varjupaikade Liiduga, sh Ida-Virumaa Naiste Tugikeskuse-Varjupaiga. 2010. a. tuvastati teenuspakujate poolt 57, 2011. aastal 56, 2012 aastal 22, 2013. aastal 22 inimkaubanduse ohvrit. Ohvrid tuvastati ka MTU Living For Tomorrow, rehabilitatsiooni- ega varjupaigatenust pakkumata. Igal aastal sai ATOLL keskusest abi 250 seksuaalselt ekspulsteeritud isikut. Rehabilitatsiooniteenus raames pakuti psühholoogilist/psühhiaatrilist, juriidilist, karjääri- või töötõrju alast nõustamist. Lisaks osutati tugisiku teenust, turvalist majutust ning korraldati ka muid vajalikke teenuseid ja suhtlust ametiasutustega.	2010-2014: 514 610 EUR, sh 2014: 99 580 (SoM).
16.3. Inimkaubanduse ohvrite abistamise süsteemi kvaliteedi ja tulemuslikkuse analüüs			0.00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg
16.3.1. Analüüs tehitud ja avalikustatud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt	Analüüs oli sellist ei valminud, kuivla aga vaadati läbi teenusene korraldus seoses EL inimkaubanduse direktiivi ülevõtmisega. Täiendati nii inimkaubanduse kui ka seksuaalkuriteo ohvrite, sh alaealiste ja välisriigist kodakondsusega ohvrite suunatud teenuste raamistikku ja teenuste osutamise korda. Teenuste korraldamine on muutunud seoses 28.04.2013 ohvriabiseaduse ja seotud seaduste jõustumisega.	SoM Tegevuskulu
16.4. Eestis ning välisriikides Eesti esinduslike kodanike, sh ohvrite teavitamine konsulaarteenustest ja konsulaarabi saamise võimalustest			2 078,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg
16.4.1. Trüüksid jagatud. Konsulaarinfo kättesaadav VAM kodulehel http://reistargalt.vam.ee ja tasuta mobiilirakenduses „reisitargalt“. Koostööd Tartu Ülikooliga välisriikides reismise ja töötamise ohtusid kirjeldav mini e-kursus on avalikusele kättesaadav. Kiiret nõu saab küsida veebikonulsi ja 24h töötavas hädaabi telefoninumbril +372 53 01 9999. Tegevus jätkub vägivalla ennetamise strateegia raames.	Täidetud	Konsulaarinfo kättesaadav VAM kodulehel http://reistargalt.vam.ee ja tasuta mobiilirakenduses „reisitargalt“. Koostööd Tartu Ülikooliga välisriikides reismise ja töötamise ohtusid kirjeldav mini e-kursus on avalikusele kättesaadav. Kiiret nõu saab küsida veebikonulsi ja 24h töötavas hädaabi telefoninumbril +372 53 01 9999. Tegevus jätkub vägivalla ennetamise strateegia raames.	2010-2012: 2078 EUR (VAM)
16.5. Varjupaikadelt ohvrite ja nende teenuste osutamise kohta andmete kogumine			0.00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg
16.5.1. Igal aastal varjupaikadelt ühildustatud metoodika alusel statistika kogutud ja avalikustatud koos analüüsiga. Vastutaja: SoM	Täidetud	2011. a alguseks valmis inimkaubanduse ohvrite abistavatele varjupaikadele ühine andmete kogumise vorm, mis võimaldas koondada ka juhtumite, mitte ainult inimeste arvu (mõni inimene satub korduvalt kaubitsemise ohvrisk). 2013. aastal hakati ohvrite kohta andmeid koguma uutmoodi. Ohvri staatus määramise õigus jääb uurimisastutustele ja ohvrid suunatakse teenusele sotsiaalkindlustusameti kaudu. MTÜ-d, kes ohvrite esmarjekorras kokku puutuvad, edastavad enda kahtluse kohta teate uurimisastutusele. Teenuseid ohvritele MTÜde poolt pakutakse sotsiaalkindlustusameti tellimisel. 2010. aastal tuvastati MTÜde poolt 57 ohvrit, 2011. a tuvastati kolme MTÜ poolt 56 ohvrit, 2012. aastal 22 inimkaubanduse ohvrit, 19 ohvrit ekspulsteerimise juhtumid, 3 faktiivabilt juhtumid. 2012. aastal vajab abi 22 inimkaubanduse ohvrit: 8 naist, sh 7 seksuaalselt ekspulsteerimise, 1 sundabieli juhtum ja 14 meest, kõik töötõrju ekspulsteerimise juhtumid. 2013. aastal abistati kolm teenuspakujat (EluLin, Ida-Virumaa Tugikeskus ja Living For Tomorrow) kokku 22 inimkaubanduse ohvrit. Abistatust 10 olid mehed ja 12 naist ning 8 olid seksuaalse ja 14 tööalase ekspulsteerimise juhtumid. 2013. aasta aprillis (ku hakkas kehtima uus teenusene korraldus) kuni 2015 märtsini, st 2 aasta jooksul, on teenusene suunatud ainult 6 isikut. Samas töötakse ärakasutamise ohvrite abistaval vahendusel oli inimkaubanduse kahtlus 47 juhtumit korral ja seksuaalselt ärakasutamise ohvrite abistaval vahendusel umbes 20 isiku osas, kuid teenusene need inimesed ei jõudnud.	SoM Tegevuskulu
16.6. Saatjata alaealiste ja kaubitsetud laste tuvastamine ja abistamine			6 631,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, tähtaeg
16.6.1. Saatjata alaealiste piirliituste, abistamise ning tuvastamise analüüs tehitud. Vastutaja: SoM	Täidetud osaliselt	Saatjata ja kaubitsetud laste eestkoste süsteemi väljatöötamist alustati 2010. aastal, eesvedajaks MTÜ Omapiil. 2011. aastal valmis hetkeolukorra kaardistus: „Saatjata laste ja vanematest lahutatud varjupaigataotlejate vastuvõtt Eestis“, mille koostas IOM Eesti esindus koostöös SoM ja partneritega. Kaardistus tutvutati huvilistele seminaril.	2010-2011: 6631 EUR (SoM)
16.6.2. Juhtised välja töötatud ja kinnitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud	Seminarjärgselt kavandati täiendava eri ametkondade koostööürringleid, kuna puudus konkreetne protsess kirjeldus, info liikumine ning tõtjootus ametkondade vahel saatjata ja kaubitsetud laste tuvastamisel ja abistamisel.	

16.6.3. Saatjata ja kaitsetud laste ning laste piirirõhke alam seminar on toimunud.	Täidetud	SoMil oli 2011. aastal plaanis korraldada kaks seminari spetsialistidele, kus esitletakse p.16.6.1. nimetatud analüüsi, sh tuuakse välja soovitud seaduste muutmiseks.	
16.6.4. Välismaalaste rahvusvahelise kaitse andmise seaduse ja välismaalaste seaduse analüüs on koostatud ja vajadusel õiguslik reguleerimine korraldatud. Vastutaja: SoM	Täidetud	Saatjata ja kaitsetud laste õiguste tagamise aitab kaasa 2013. aastal jõustunud ohvriabi seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus. Muuhulgas sätestati selle seaduse nõuded saatjata alaealist esindavale isikule ning sätestati saatjata alaealise välismaalaste, inimkaubanduse ohvri ja seksuaalselt väärkoheldud alaealise õigus asenduskoduteenusele ja perekonnas hooldamisele.	
16.7. Inimkaubanduse ohvrite suunatud teenuste (nõustamine, töökõrvaldamine, psühholoogiline, juriidiline, materiaalne jm abi) osutamine ja andmete kogumine			52 672,00 €
16.7.1. Nõustamis-, tööke- ja muud vajalikud teenused on rahastatud ning kätesaadavad. Vastutaja: SoM	Täidetud	2013. aastast muutis inimkaubanduse ohvrite teenuste suunamise süsteem, teenuste korraldamisel on keskseks koordineerijaks sotsiaalindustusamet. Teenusepakujateks on hankelepingute alusel MTÜ Eulini ja SOS Lasteküla. 2013. aastal pakuti kahele saatjata alaealisele asenduskoduteenust. 2014. aastal sai teenuseid 4 isikut.	2013 kulu kajaarvud p 16.2.1. all. 2014: 52672 (SoM)
17. Meede: Inimkaubanduse juhtumite uurimise tõhustamine			203 357,00 €
17.1. Rahvusvahelise inimkaubanduse koostöö tõhustamine			152 186,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, täitja, aeg
17.1.1. COPSAT koostööprojekti ellu viidud, sh uurimiserühma töomeetodite käsiraamata välja töötatud. Vastutaja: PPA	Täidetud osaliselt	COPSAT projekt raames töötas 2009-2012 kaks riikidevahelist uurimiserühma Rootsi, töö käigus jõudsid kaks kriminaalmenetlust kohtulahendini. Projekti raames oli kavas Rootsi eestvedamisel koostada käsiraamat ja juhendmaterjalid, kuid koostööprojekti elluviimise käigus selgus, et käsiraamatu koostamine pole otstarbekas ning enam on vaja panustada eri riikide vahelisele reaalsele koostööle juhtumite menetlemisel.	Ressurss Asjaomaste asutuste tegevuskulud
17.1.2. Põhja- ja Lääne-Euroopa Ministrite Nõukogu koostööprojekti ellu viidud. Vastutaja: PPA	Täidetud	Projekti kestis ühe aasta: 2012-2013, projekti raames toimusid erinevad spetsialistide õppevõrgud projekti partnerriikidesse, õppeviisil Helsingisse toimus 26.-30.11.2012. Põhja- ja Baltimaade Naissõltumise Võrgustiku koordineerimisel korraldati 2013. a kaks õppepäeva: 8.-12.04.2013 Stockholmis ja Ootsoo ning 27.-29.05.2013 eestises (Tallinn, Narva). Projekti lõpetas konverentsiga 30.-31.06.2013 Tallinnas, avallikult kätesaadavad on konverentsi pildid ja materjalid: http://www.norden.eu/et/meist/audsed/Item/7848-inimkaubanduse-ohvrite-ja-kurjategijate-tuvastamine-katsumused-ja-uaed-suundumused . Detsembris korraldati PPA sisese projekti jätkuna konverentsi teemasid käsitlev ümarlaud.	2012-2013: 152 186 EUR (PMN), sh PPA OF 8300 EUR.
17.1.3. Läänemere- ja Nõukogu eesistumise raames inimkaubanduse rakkerühma koostamine korraldatud. Vastutaja: VÄM	Täidetud	Läänemere- ja Nõukogu (LMN) inimkaubanduse rakkerühma (CBSS TF THB) eesistujana korraldas Välisministeerium perioodil 01.07.2014 - 01.07.2015 vastavalt kavandatud rakkerühma koostamisele (3 kohtumist). LMN egidiidil oli toimus ka JuM, VÄM, TÜ, LFT koostöös korraldatud ühismininar "Vastutustundlik ettevalmistamine inimkaubanduse ja tööalase ekspluateerimise tõkestamine Läänemere regioonis".	VÄM tegevuskulu
17.2. Inimkaubanduse ohvri tuvastamise ja abistamise juhendi täiendamine			2 000,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, täitja, aeg
17.2.1. Protseduurireeglid, sh arvestades alaealiste erisusi, koostatud ja juhisesse lisatud ning kinnitatud. Vastutaja: SoM, VÄM	Täidetud	Arengukava raames uuendati 2009. aastal koostatud inimkaubanduse ohvri tuvastamise ja abistamise juhendit korraldada. Viimane versioon juhendit on valmimisel. 2010. aastal tõlgiti juhik ka vene keelde ja edastati koostööpartneritele. VVA perioodi on juhik tutvustatud erivalt spetsialistidele läbielatud koolitustel (vt lisamaterjal p 17.4). 2013. aastal toimusid mitmed töökohtumised protseduurireeglite kokkuleppimiseks ning protseduurika skeem kinnitati 2013. a lõpul.	2013: 2000 EUR (SoM)
17.3. Inimkaubanduse teema kõrg- ja kutsehariduskoolide asjaomaste erialade õppekavadesse integreerimise võimaluste analüüsimine			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, täitja, aeg
17.3.1. Analüüs läbi viidud ja esitatud ettepanekud inimkaubanduse teema eri aspektide integreerimiseks õppekavadesse. Vastutaja: SoM	Täidetud	Tegevust ei lisatud Norra finansimehhanismide projektitaotlusesse ja seega jäi rahastuse puudumisel arengukava perioodil teostamata.	Ressurss
17.4. Inimkaubanduse ohvritega kokkupuutuvate spetsialistide täienduskoolitamine			46 671,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, täitja, aeg
17.4.1. Naiste varjupaikade, rehabilitatsioonikeskuste töötajad, SKA ohvriabi töötajad, sotsiaal töötajad jt asjakohased spetsialistid on koolitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud	2010-2014 viidi SoM poolt ja kaasabi läbi temaatilisi koolitusi ca 300le spetsialistile: sotsiaaltöötajatele, politseinikele, piirivalveametnikele, noorsootöötajatele, ohvriabi töötajatele, varjupaikade töötajatele, sh tugisõnatele, TI töötajatele. Lisaks koolitati spetsialiste kodanikeühenduste poolt.	2010-2014: 39 532 EUR (SoM)
17.4.2. Konsultantide koolitamine. Vastutaja: VÄM	Täidetud	Täidetud. Inimkaubanduse ohvrite tuvastamise ja abistamise küsimusi käsitletakse jooksvalt konsultite väljajõe ja täienduskoolituste programmides ning konsultide juhendamiseks VÄM poolt vajadusel igapäevaselt ja operatiivselt. Aastatel 2010-2014 koolitati ca 150 konsultantide koolitust.	2010: 3419 (VÄM) 2012: 432 (VÄM)
17.4.3. PPA ametnikud, prokurörid ja kohtunikud on koolitatud. Vastutaja: RP, RK, PPA	Täidetud	Aastatel 2010-2014 on koolitatud arvukalt (ca 300) menetlejaid ja kohtunikke, erinevatel aastatel erinevas matus. Suurimad koolitused, nii arvulises kui ka osalejate vaates, toimusid 2013. aastal, mil Riigikohtu koolitusosakonna eestvedamisel korraldati mitmeid ühiskoolitusi politseinikele, prokuröridele, kohtunikele ja advokaatidele. Koolitustel käsitleti koolitustel käsitleti vabadusvastaste süütegude koosseisusid (KarS §-id 133, 133-1, 133-2, 133-3, 138-1, 140), ohvri tuvastamise ja esimese abistamise temaatikat, inimkaubanduse ohvrite tuvastamist ning tutvustati inimkaubanduse direktiivi (2011/36/EÜ) ning direktiivi läbiviimisega seotud ohvriabi korraldust. 2014. aastal on üle Eesti PPA-s koolitatud 19 uurijat/eksperiti. Kes võivad ohvritega kokku puutuda. Ohvriabi seaduse jõustumise järgselt lisati koolitustesse ka ohvriabi kaudu pakutavate teenuste korraldus, sh saatjata alaealiste vastuvõtu korraldust puudutavas muudatuses. 2014 toimus võrgustikuseminar "inimkaubanduse ohvri tuvastamine", kus osalesid TI, SKA, PPA, prokuratuur, MTÜde esindajad ning ministriteurumite ametnikud. Tegemist oli praktilise suunilise seminariga, mille eesmärk on parandada ametkondade võimet inimkaubanduse ohvri tuvastada ja juhtumeid menetleda. Arutati seksuaalse ekspluateerimise ja sunniviilise töö juhtumite menetlemise protseduurireegleid. Lisaks tegevdati inimkaubandusega kokkupuutuvate ametnike ja spetsialistide võrgustiku. Sellise praktilise koostööseminari järele oli spetsialistide seas vajadus ja see sündmus võeti positiivselt vastu. Sarnaseid ühismininare plaanitakse jätkata ka vägivalla ennetamise strateegia raames.	2013: 380 EUR (JuM); 2010-2014: 2909 EUR (SoM)
17.4.4. Saatjata ja kaitsetud laste tuvastamise ning abistamise teemadel on lastekaitse- ja laste hoolekandeametuste töötajad koolitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud	2014. aastal korraldasid SoM ja IOM Eesti esindus kaks koolitust Sotsiaalindustusameti ohvriabi töötajatele, saatjata alaealistele asenduskoduteenust pakkuva Eesti SOS Lasteküla kasvatajatele ja AS Hoolekandeteenused Vao varjupaikadele ja majutuskeskuste töötajatele. Koolitustel käsitleti alaealiste varjupaigamenetlust, eestkoste korraldust, tagasi pöördumise korraldust teemasid.	
17.4.5. Tööinspektorid on koolitatud. Vastutaja: SoM, TI	Täidetud	2013-2014. aastatel koolitati SoM eestvedamisel ja koostöös JuM ja LFTga Tööinspektiooni ja Politsei- ja Piirivalveameti ametnikke, eesmärgiga soodustada ja tugevdada koostööd sunniviilise töö ja tööalase ärakasutamise juhtumitega tegelemisel.	2013-2014: TI kulu/ESF vahetvahend: 2533 EUR
17.5. Inimkaubandusega kokkupuutuvate spetsialistide täienduskoolitamine, uute koolitajate koolitamine, koolitajate andmebaasi loomine			2 500,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, täitja, aeg
17.5.1. Koolitusprogramm koostatud ja koolitajate andmebaas valminud. Vastutaja: SoM	Täidetud	Inimkaubanduse teemal koolitamine koolitusprogramm ja koolitajate andmebaas valmisid 2012. aastal ja on kätesaadavad http://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid_ja_tegevused/Sooline_vordõiguslikkus/inimkaubandus_ja_prostitutioon/inimkaubanduse_teemal_koolitamine.pdf	2011: 2500 EUR (SoM)
17.5.2. Uued koolitajad koolitatud. Vastutaja: SoM	Täidetud	Tegevust jäi täitmata, kuna puudus ressurss uute koolitajate koolitamiseks.	
17.6. Seksuaalteenuste ostmise õigusliku käsitluse analüüsimine			0,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, täitja, aeg
17.6.1. Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud. Vastutaja: JuM	Täidetud	2014. aastal valmis analüüs: "Prostitutsioonipoliitika, sh seksuaalteenuste ostu puudutavate regulatsioonide analüüs". Analüüsi kasutati sisendina Euroopa Nõukogu inimkaubanduse ennetamise ja tõkestamise komisiooni raportiteerimise seaduse eelnõu ja seletuskirja koostamisel	JuM tegevuskulu
ARENGUKAVA TÕHUS ELLUVIIMINE			4 587,00 €
18. Meede: Koostöövõrgustike loomine ja arendamine			4 587,00 €
18.1. Riiklike koostöövõrgustike loomine			4 587,00 €
Indikaator ja vastutaja			Tulemus, täitja, aeg
18.1.1. Loodud on koostöövõrgustikud arengukavas käsitletavate teemade kaupa ja aastas on toimunud vähemalt kaks võrgustiku kohtumist. Vastutaja: JuM	Täidetud	Arengukava käikidel aastatel toimunud koostöövõrgustike teemalistes perevägivalda, inimkaubanduse ja alaealiste võrgustikes ja ühises aruteluringis kõikide teemalistes võrgustike partneritega. Teemalistes võrgustike kokkusaamisel oli üldjuhul 20-30 osalejat ja üldistes võrgustikes 30 ja enam osalejat. Üldvõrgustike aastaraunduse kogunemisi ühendati mõnel aastal ka seminaridega. 2012. aastal toimunud seminaril esitles Clare Connelly Glasgow ülikoolist Soetmaa praktikat perevägivalda teemaga tegelemisel, mh õiguslike regulatsioonide alal ja 2013. aastal oli seminar lepitamisest perevägivalda ning alaealiste kuritegude puhul, kus ettepanekuga esinesid mh Soome lepitussüsteemi praktikud (Pia Slögs - Head of Mediation Office at Nuorisopoliitika ja Aune Flinck - National Institute for Health and Welfare, Saja Sambou - Ministry of Justice, Department of Criminal Policy), Jaanus Kangur (www.kangurkoolitus.com) ning Jaanus Mäe Tartu Ohvriabi keskusest. 2014. aastal toimusid koostöövõrgustike seoses uue vägivalda ennetamise strateegia ettevalmistamisega.	2010-2014: 4587, sh 2011: 1020 EUR (SoM), 2012, 2013, 2014: 3567 EUR (JuM)